

В.М. Лазуренко

МИХАЙЛОМ ОСВЯЧЕНІ

**Лауреати Черкаської обласної краєзнавчої
премії імені Михайла Максимовича**

**Черкаси
“Вертикаль”
2009**

ББК 63.3 (4УКР)

УДК 94 (477)

Л 17

Рекомендовано до друку рішенням президії Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України (протокол № 2 від 16 липня 2009 р.)

Рецензенти:

Крамар Микола Федорович – заслужений журналіст України;

Кушнір Алла Андріївна – директор Черкаського обласного краєзнавчого музею;

Нераденко Тетяна Миколаївна – кандидат історичних наук.

Лазуренко В. М.

Л17 Михайлом освячені. Лауреати Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича. – Черкаси: “Вертикаль”, видавець Кандич С.Г., 2009. – 58 с. ISBN 978-966-2256-00-0

Книжка присвячена висвітленню життєвого шляху Лауреатів Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича. Подано інформацію про сучасний краєзнавчий рух на Черкащині та про особливості присудження Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича. Подається історія життєвого та наукового шляху Михайла Олександровича Максимовича.

Видання буде цікавим для істориків, викладачів, вчителів, аспірантів, краєзнавців та для всіх, хто цікавиться минулим свого народу.

ББК 63.3 (4УКР)

УДК 94 (477)

Книга видана за власні кошти автора.

ISBN 978-966-2256-00-0

© В. М. Лазуренко, 2009

© “Вертикаль”, 2009

ПЕРЕДМОВА

Важливим етапом у відродженні та зміцненні краєзнавчого руху на Черкащині стало створення 9 грудня 1989 року обласного краєзнавчого товариства, яке згодом (у березні 1990 р.) увійшло до щойно утвореної Всеукраїнської спілки краєзнавців як її обласна організація.

Головним своїм завданням краєзнавці Черкащини визначили виховання у громадян поваги до історії, культури, мови і традицій українського народу на прикладі минувшини рідного краю.

У 1992 році було розпочато випуск науково-популярного видання Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців (з 2008 р. – Національна спілка краєзнавців України) „Краєзнавець Черкащини”.

Для відзначення кращих краєзнавців Черкащини у 1994 році Черкаська обласна рада народних депутатів, Черкаська обласна державна адміністрація підтримали ініціативу Черкаського державного педагогічного інституту (нині – Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького), обласної організації Національної спілки письменників України та Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців заснували щорічну Черкаську обласну літературно-краєзнавчу (з 2001 року – краєзнавчу) премію імені Михайла Максимовича з метою заохочення літераторів, науковців, краєзнавців до вивчення і висвітлення в художніх творах, наукових дослідженнях, краєзнавчих матеріалах багатогранної історії і сьогодення Черкащини, які сприяють відродженню духовності, патріотизму громадян, популяризації Шевченкового краю в Україні і світі.

З 2006 року обласна краєзнавча премія присуджується також авторським колективам.

Лауреатами премії у свій час стали відомі на Черкащині та в Україні особистості – Михайло Пономаренко, Павло Соса, Вадим Мицик, Володимир Поліщук, Юрій Мариновський, Василь Страшевич, Фаїна Непийвода, Іван Волошенко, Володимир Щербатюк, Олександр Шамрай, Світлана Китова, Валентин Лазуренко, Надія Бойко, Сергій Хаврусь, Борис Кіппа, Василь Мельниченко, Марія Приліпко, Віктор Жадько. Про ці непересічні постаті справжніх подвижників краєзнавства і патріотів рідного краю і піде далі мова у нашому виданні.

СУЧАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ РУХ НА ЧЕРКАЩИНІ

Невід'ємною складовою громадського руху та наукових досліджень на сучасному етапі духовного відродження України є краєзнавство, передусім історичне, спрямоване на відродження духовності, історичної пам'яті, формування у громадян, і, насамперед, у молоді, любові до рідного краю, національного патріотизму, поваги до людини, відповідальності за збереження історико-культурного надбання.

Краєзнавство є невід'ємною складовою національної культури та українознавства і переймає усе наше суспільне й особисте життя, хоча це й не завжди помітно. Ним як скарбницею знань про рідний край користуються в своїй повсякденній діяльності працівники культурно-мистецької ниви, спеціалісти різних галузей господарства, бізнесмени. Постійний інтерес до краєзнавства проявляють учителі шкіл, коледжів, гімназій, ліцеїв, професійно-технічних училищ, вищої школи та інших освітніх закладів, усвідомлюючи його ефективну роль у навчально-виховному процесі. Краєзнавча література має великий попит серед широкого читацького загалу.

Тому все актуальнішим стає прилучення учнівської та студентської молоді до набутків краєзнавства, вивчення його історії, теорії та методики. Цей процес – багатогранний, складний, оскільки як навчальна дисципліна краєзнавство остаточно ще не сформувалося. Як правило, в деяких школах, вищих навчальних закладах викладаються курси історичного, географічного, літературного краєзнавства в масштабах області, району. Через відсутність підручників, обмаль навчальних посібників доводиться вивчати його на основі окремих публікацій у журналах, місцевій періодиці та праць з історіографії, етнографії, фольклористики.

На сьогодні, вже у XXI ст., в період переоцінки цінностей і творення нових форм людського співжиття виховний і об'єднуючий потенціал "малої історії" стає особливо наочним. Саме вона створює той психологічний фон, який дає змогу людині, перш за все, молодій, усвідомити свою причетність до долі країни і свою частку відповідальності за збереження і примноження її духовних скарбів.

Любов до рідної землі, до малої батьківщини – одне з найсвятіших почуттів, які кожен з нас проносить крізь усе своє життя. Витоки патріотизму починаються там, де людина вперше усвідомила себе особистістю, де взяла в руки буквар, де відчула красу і безмежжя рідної природи.

За останні роки на Черкащині значно зросла кількість людей, які за велінням серця ведуть активну дослідницьку і пошукову роботу, вивчаючи минуле і сучасне своїх регіонів. Історичне краєзнавство за роки існування Черкаської області пройшло шлях від любительських досліджень окремих ентузіастів до системних, ґрунтованих на наукових

засадах, досліджень місцевої історії. Краєзнавство в області за цей час оформилося у специфічну систему професійної і аматорської діяльності, широкий громадський рух, який має не лише пізнавальне, а й велике виховне значення.

В багатогранному спектрі громадської дослідницько-пошукової роботи краєзнавців Шевченкового краю на сьогодні важливе місце посідає вивчення малодосліджених сторінок історії міст і сіл, життя і діяльності відомих земляків, історії окремих сфер суспільно-економічного життя, охорона та збереження історико-культурних пам'яток краю. В роки незалежності в містах і районах області побачили світ близько 300 краєзнавчих видань різного тематичного і жанрового спрямування. Сьогодні майже в половині міст і районів підготовлено і видано комплексні праці. Першими з'явилися в 1995 р. такі праці в Монастирищенському (автор – І.І. Волошенко), Тальнівському (М.С. Дігтяренко) районах, місті Сміла (В.С. Княжев), пізніше – в Лисянському (В.М. Щербатюк), Шполянському (В.В. Шевчук) та Чигиринському (В.М. Лазуренко) районах. Побачили світ колективні праці з історії Уманщини, Жашківщини, Черкаського, Корсунь-Шевченківського, Звенигородського та інших районів.

Делегати IV з'їзду Національної спілки краєзнавців України від Черкащини.
На фото (зліва направо): В.М. Мельниченко, В.М. Лазуренко, В.П. Костенко, М.Є. Іщенко,
В.М. Щербатюк, М.І. Борщ, О.Г. Шамрай, В.Б.Страшевич.
28 жовтня 2008 р. м. Київ. Український дім

Оригінальністю відзначаються видані останнім часом книги з історії сіл Крутьки (Борис Олександрович Кіппа) – Чорнобаївського, Кузьмина Гребля (Іван Сажієнко, Катерина Євтушенко) – Христинівського, Паланка (Леонід Сергійович Панченко) – Уманського районів, „Іван Піддубний – сила України” (Марія Василівна Приліпко), серія книг з історії спорту на Черкащині Василя Борисовича Страшевича, фундаментальна книга „Подорож Златокраєм” про минувшину і сьогодення населених пунктів Золотоніського району (автори – Григорій Михайлович Голиш, Лариса Григорівна Голиш і Михайло Федорович Пономаренко), навчально-методичний посібник „Моя Черкащина” (автор – голова Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, кандидат історичних наук, професор Василь Миколайович Мельниченко) для навчальних закладів області, в якому висвітлюється історія краю від найдавніших часів до сьогодення, колективні праці – двохтомний „Малий енциклопедичний словник Корсунщини”, підготовлений працівниками Корсунь-Шевченківського заповідника, енциклопедичне видання „Край козацький” про Лисянщину, „Освіта Монастирищини: становлення і розвиток” та багато інших цікавих і оригінальних краєзнавчих праць. До 195-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка вийшла ґрунтовна книга „Шевченків край”, підготовлена авторським колективом, очолюваним Володимиром Михайловичем Щербатюком – головою Лисянської краєзнавчої спілки „Витоки”.

Краєзнавці Черкащини – активні учасники редколегій і автори таких фундаментальних праць як „Книга пам’яті”, „Реабілітовані історією”, „Національна книга пам’яті жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр.”, „Звід пам’яток історії і культури України” та інших суспільно значимих видань.

Активно працює на сучасному етапі Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців. Нині спілку краєзнавців Черкащини очолює кандидат історичних наук, професор Василь Миколайович Мельниченко, його заступники – науковий співробітник Черкаського обласного краєзнавчого музею Микола Іванович Борщ і кандидат історичних наук, доцент Валентин Миколайович Лазуренко.

Краєзнавці Черкащини тісно співпрацюють зі школами міста Черкаси, Кам’янського, Чигиринського, Чорнобаївського та інших районів. За участю краєзнавців, зокрема Олександра Григоровича Шамрая, Валентина Миколайовича Лазуренка, стали традиційними учнівські науково-краєзнавчі конференції з наступним виданням збірників матеріалів у Кам’янському районі, Суботівській загальноосвітній школі I-III ступенів та Новоселицькій загальноосвітній школі I-II ступенів Чигиринського району. Такі конференції за участю фахівців-істориків, краєзнавців-аматорів, науковців мають не лише пізнавально-виховне значення, а і є

доброю школою науково-дослідної роботи, вироблення в юних краєзнавців уміння ведення наукових дискусій, відстоювати свою думку.

Важливими осередками науково-дослідної та просвітницької роботи, справжньою опорою краєзнавчого руху на Черкащині завжди були і залишаються бібліотеки. Прикладом сумлінного ставлення до справи є відділ краєзнавчої літератури обласної універсальної наукової бібліотеки імені Т. Шевченка, який очолює Людмила Тимофіївна Демченко.

Черкащина, безумовно, заслуговує на любов краян. Щоправда, у цьому зв'язку, доречно пригадати мудрий вислів Максима Рильського: “Мало любити свій рідний край, його треба знати”. Наш край має багатотисялітню історію і культуру, а також сповнений яскравими подіями сьогодення.

Черкащина має невичерпні можливості для розгортання дослідницько-краєзнавчої роботи, оскільки край з найдавніших часів відігравав значну роль у вітчизняній історії. Широко відомі Межиріцька та інші стоянки первісних людей, численні пам'ятки трипільської культури. В добу Київської Русі форпостами держави у боротьбі з кочівниками були Корсунь, Канів, Родень, Воїнь та інші міста краю. На землях Черкащини і в наступні часи розгорталось багато героїчних і трагічних подій, які є складовою частиною історії українського народу.

Звідси бере свої витoki козацтво. Збереглися свідчення про походи черкаських козаків, під орудою гетьманів Євстахія Дашкевича, Дмитра Вишневецького, Петра Сагайдачного. У другій половині XVII ст. Черкащина стала ареною жорсткої протидії українського козацтва польській шляхті. Черкаси, Чигирин, Суботів, Корсунь та інші населені пункти були свідками козацької слави.

З Черкащиною пов'язане зародження гайдамацького руху, який досяг своєї кульмінації в 1768 р., коли спалахнуло повстання, відоме в історії як Коліївщина. Не обминули Черкащину і буремні події XX ст., які поєднали у собі героїчні і трагічні сторінки нашої історії – утвердження на хвилі національного піднесення інституцій української держави в 1917 – 1920 рр., формування загонів Вільного козацтва, Холодноярська республіка, Чигиринська республіка, прихід до влади більшовиків.

Суперечливо йшла відбудова краю – зводились промислові підприємства, ліквідовувалася неписьменність. Але потім була примусова колективізація, непоправні втрати голоду 1932 – 1933 рр., сталінські репресії. У роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. черкащани боролися з ворогом у складі діючої армії, партизанських загонів і підпільних груп, самовіддано трудилися в містах і селах. На території сучасної області у 1944 р. відбулася масштабна операція по оточенню і розгрому гітлерівських військ під Корсунь-Шевченківським.

В історії Черкаського краю є чимало людей, життєвий шлях яких примножив її славу. З їхніми іменами пов'язані давні часи і славна

козаччина, становлення молоді Української держави і сучасні непрості турботи. Черкаська земля подарувала світові гетьмана-державотворця Богдана Хмельницького та національного генія Тараса Шевченка. Вона ж стала місцем їх довічного спочину. На цій землі народилися класики української літератури Михайло Старицький, Іван Нечуй-Левицький, Іван Ле, драматург Іван Тогобочний (Іван Щоголів), літературознавець Леонід Білецький, публіцист, віце-президент ВУАН Сергій Єфремов, композитори Кирило Стеценко і Семен Гулак-Артемівський, художники Іван Падалка та Іван Їжакевич, хореограф Василь Авраменко, громадсько-політичний діяч, Герой України В'ячеслав Чорновіл.

На землі Черкащини перебували і творили такі видатні особистості як Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Євген Гребінка, Микола Лисенко, Адам Міцкевич, Ілля Мечников, Олександр Пушкін, Петро Чайковський.

Черкаський край не можна уявити і без такої непересічної особистості як поет і прозаїк Василь Симоненко. З нашим краєм пов'язані також імена корифеїв української науки помолога Левка Симиренка, одного із засновників Академії Наук України, історика, письменника і перекладача Агнгангела Кримського, філософа Памфіла Юркевича, істориків – Івана Гуржія, Івана Шевченка, Іллі Шульги, Андрія Яковліва, Василя Ляскоронського, хіміка Олександра Баха, економіста Сергія Подолинського, програміста і кібернетика Катерини Ющенко, фізіолога і генетика Володимира Моргуна.

Черкащина надихала на творчість вченого-енциклопедиста, першого ректора Київського університету Михайла Максимовича. Тут тривалий час жив один з основоположників Українського музейництва, академік ВУАН Михайло Біляшівський.

Прославилася черкаська земля іменами своїх земляків чи не найбільше у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. Немає такої країни в Європі, де б у роки Другої світової війни не билися з ненависним ворогом черкащани, як немає такого міста колишнього СРСР, яке б не звільняли чи не захищали вихідці із черкаського краю. Понад 160 уродженців сіл та міст Черкащини у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. були удостоєні високого звання – Героя Радянського Союзу. Двом із них – генералу армії Івану Даниловичу Черняхівському (уродженець села Оксанино Уманського району) і генерал-лейтенанту Івану Никифоровичу Степаненку (уродженець села Нехайки Драбівського району) це високе звання присвоєно двічі.

Небагато в нашій державі людей, які були б одночасно повними кавалерами ордена Слави і Героями Радянського Союзу. До славної когорти цих богатирів належить і наш земляк – уродженець села Велика Севастянівка Христинівського району – льотчик Іван Григорович Драченко.

В історію Перемоги над фашизмом вписано ім'я легендарного жителя Черкащини, першого коменданта рейхстагу Федора Матвійовича Зінченка. Саме бійці його полку Михайло Єгоров, Мелітон Кантарія і Олексій Берест встановили у 1945 р. на куполі німецького рейхстагу прапор Перемоги.

Гордиться Черкащина своїм легендарним земляком, генерал-лейтенантом Кузьмою Миколайовичем Дерев'янком. Історія розпорядилась так, що саме він поставив останню крапку у Другій світовій війні (1939 – 1945 рр.), підписавши 2 вересня 1945 р. Акт про капітуляцію Японії на борту лінкора “Міссурі”.

60 років від часу закінчення Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) ми відзначили 2 вересня 2005 р. Саме з цією визначною подією ХХ століття тісно пов'язане ім'я ще одного уродженця Черкащини, а саме села Буда-Орловецька Городищенського району Івана Тимофійовича Артеменка. У серпні 1945 р. І.Т. Артеменко – особливо уповноважений радянського командування, який вручив ультиматум про беззастережну капітуляцію Квантунської армії генералу Ямаді Отодзо.

Черкащина дала армії багатьох видатних воєначальників, які стали відомими постатями у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. Серед них – уродженець села Степанці, що на Канівщині, Лев Соломонович Сквирський. В період з травня 1943 р. по січень 1945 р. він командував 26-ю армією. Черкаський край гордиться і уродженцем села Велика Бурімка Чорнобаївського району Василем Пилиповичем Герасименком, людиною, яка з грудня 1941 р. була командуючим військами Сталінградського військового округу, а з вересня 1942 р. по листопад 1943 р. – командуючим 28-ю армією на Сталінградському, Південному та 4-му Українському фронтах. З березня 1944 р. по жовтень 1945 р. Василь Пилипович – нарком оборони Української РСР і водночас командуючий військами Київського військового округу.

Черкаська земля прекрасна і славна не лише своїми історичними, бойовими, а й трудовими традиціями. У черкаському краї народилося багато патріотичних починань. Тут розпочався рух новаторів-п'ятисотенниць, ініціаторами якого були в тридцяті роки минулого століття буряководи Марія Демченко і Марина Гнатенко з села Старосілля Городищенського району. Своєрідною школою передового досвіду став колгосп “Здобуток Жовтня” Тальнівського району, головою якого 37 років був видатний організатор сільськогосподарського виробництва двічі Герой Соціалістичної Праці Федір Іванович Дубковецький.

Далеко за межами Черкащини були відомі імена будівельника Василя Заболотного із Черкас, голови колгоспу Луки Іващенко з Чорнобаївського району, птахаря Федора Гуржія з Черкаського району, голови колгоспу Тетяни Гаврилової з Тальнівського району, шахтаря Віталія Дубиніна з міста Ватутіного. Широке визнання здобула праця птахівниці Марії

Гвоздь із Золотоніського району, цукровара Василя Резніка з Черкас, буряководи Омеляна Парубка з Жашківського району, будівельника Миколи Буданцева з Черкас, народного вчителя Олександра Захаренка з Корсунь-Шевченківського району, директора Мліївської дослідної станції Миколи Артеменка, лікаря Івана Гука з Черкас.

З утворенням у 1954 р. Черкаської області значно зріс економічний і науково-культурний потенціал регіону. Слід відмітити, що Черкащина не лише щедро засіяна історичним минулим, а і багата важливими подіями сьогодення. Область займає вигідне географічне положення в центрі України. Через її територію, на якій проживає близько 1,4 млн. чоловік населення, проходять важливі залізничні та автомобільні дороги, магістралі, які постачають на захід природний газ і електроенергію.

Черкащина, яку по праву називають духовним центром України, віднедавна стала ще й географічним центром нашої держави, що офіційно підтверджено Державною службою геодезії, картографії та кадастру і Національною радою географічних назв. У протоколі засідання Національної ради географічних назв від 16 жовтня 2003 р. зазначено, що “географічний центр в околицях міста Шполи Черкаської області є географічним центром України”.

За роки незалежності на Черкащині з-під пера дослідників місцевої історії з'явився ряд оригінальних краєзнавчих видань про життя і діяльність відомих земляків, передусім тих, чийі заслуги належним чином не були оцінені.

На Черкащині, як важлива складова частина краєзнавчого руху продовжує розвиватися шкільне краєзнавство, основні напрями якого сформульовані в державній програмі “Освіта Черкащини”.

На її виконання в плани навчальних закладів введено краєзнавчі курси, започатковано конкурси-захисти учнівських наукових робіт з історичного краєзнавства, які сьогодні привертають найбільшу кількість учасників. Розвитку набуває шкільний краєзнавчий туризм, активізується робота станцій юних туристів, туристсько-краєзнавчих гуртків.

Дієвою формою поширення знань про історію рідного краю стали засоби масової інформації. Послідовно і кваліфіковано ведеться історико-краєзнавча тематика на сторінках обласних газет “Нова доба”, “Черкаський край”, районних та міських – “Чигиринські вісті”, “Сміла”, “Дніпрова зірка” (Канів), “Златокрай”. Історія краю висвітлюється в телепередачах телекомпанії “Рось”, зокрема “В серці України”, “Моя Черкащина”, “Від села до села” та інші.

Сьогодні ми маємо немало прикладів активної краєзнавчої роботи на місцях. Одним з них є Лисянська районна спілка краєзнавців “Витоки”, в практиці якої – проведення науково-практичних конференцій за участю науковців, видання краєзнавчої літератури, власного журналу “Добридень”. Спілка має свою сторінку в комп'ютерній мережі

“Інтернет”. Чимало добрих справ на рахунку краєзнавчих товариств “Тясмин” зі Сміли, “Артанія” із села Мошни Черкаського району, краєзнавчих осередків в Звенигородці, Чигирині, Маньківці, Монастирищі, Городищі, Каневі, Кам’янці, Чернобаї, та інших містах і районах.

До краєзнавства потягнулися сьогодні сотні тисяч ентузіастів, які хочуть прилучитися до власної історії, щоб краще збагнути сенс тих змін, які відбуваються у нашому житті.

На жаль, знаходиться чимало охочих підсунути їм сурогатні версії історичного минулого, новітні міфи і нашвидку сфабриковані легенди. Завдання істориків, що стоять на позиціях реалізму, історичної правди, полягає у зваженому, неупередженому висвітленні історичного процесу в усій його складності і суперечливості.

Історичний пошук має бути пошуком істини, і краєзнавству тут повинна належати особлива роль. Адже саме на місцях, крізь призму вже узагальненого і осмисленого історичного досвіду, твориться сьогодні картина минулого, в основу якої кладеться неприкрашена правда.

**Делегати ІV звітно-виборної конференції
Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців.
Черкаський обласний краєзнавчий музей. 16 жовтня 2008 р.**

МАКСИМОВИЧ Михайло Олександрович (1804 – 1873)

*Український вчений-
природознавець, історик,
фольклорист, письменник,
журналіст, перекладач,
педагог, археолог,
археограф, мовознавець.*

Народився 15 вересня 1804 року на хуторі Тимківщина біля Золотоноші (нині село Богуславець Золотоніського району Черкаської області).

У 1819 році закінчив Новгород-Сіверську гімназію. У 1823 році закінчив Московський університет (словесний і природничий відділи філософського факультету, згодом ще й медичний). Був залишений при університеті для науково-академічної праці, викладав ботаніку. У 1833 році одержав учений ступінь доктора і був іменованій ординарним професором на кафедрі ботаніки Московського університету.

У 1834 році у відкритому тоді Київському університеті Максимович дістав професуру російської словесності і був обраний першим ректором університету (до кінця 1835 року).

Через поганий стан здоров'я пішов у 1845 році у відставку і решту життя присвятив винятково науково-літературній діяльності, яку провадив на своєму хуторі Михайлова Гора біля с. Прохорівки Золотоніського повіту, де й помер.

Максимович не раз намагався повернутися до активної науково-академічної діяльності, однак російське міністерство освіти, побоюючись українофільських поглядів Михайла Максимовича, усувало його від науково-академічної діяльності. Живучи в Україні, Максимович підтримував тісні творчі та особисті зв'язки з Т.Шевченком, П.Гулаком-Артемовським, Є.Гребінкою, М.Костомаровим, М.Щепкіним, А.Міцкевичем та іншими визначними діячами науки і культури.

Незважаючи на великий науковий авторитет Михайло Максимович (був почесним членом кількох українських та російських університетів і багатьох наукових товариств) лише під кінець свого життя у 1871 році був обраний член-кореспондентом Російської Академії Наук по відділу російської мови та словесності.

Михайло Максимович був справжнім ученим-енциклопедистом дуже широкого діапазону – від ботаніки до історії. Його наукові праці в царині природознавства, опубліковані у 1820 році та на початку 1830-х років, не лише

стояли на рівні тогочасної науки, але й прокладали для неї методологічні шляхи.

Як фольклорист Михайло Максимович видав 1827 році у Москві "Малороссийские песни», 1834 року – "Украинские народные песни" (третья збірка "Сборник украинских песен", ч.1 вийшла вже в Києві 1849 р.). Передмова Михайла Максимовича до видання 1827 року була "свого роду літературним маніфестом, повним ентузіазму до народної української поезії" (Д. Дорошенко). Фольклорні видання Михайла Максимовича мали величезний вплив на українську фольклористику (також у Галичині). Вони викликали інтерес до українського фольклору не лише серед інших слов'янських народів (зокрема, росіян, поляків, чехів), а навіть в Англії й США.

Як мовознавець Михайло Максимович опублікував ряд статей про класифікацію слов'янських мов (1838, 1845 і 1850 рр.), у яких широко користувався даними з української мови. У дискусії з М. Погодіним і П. Лавровським Михайло Олександрович обстоював "старобытность" української мови.

Михайло Максимович був автором етимологічного правопису "максимовчівки". Як літературознавець Максимович вивчав "Слово о полку Игоревім", яке переклав українською мовою. Йому належить видання і дослідження найдавніших літературних пам'яток Київської Русі — "Руської Правди", "Повісті минулих літ".

Був автором праці "История древней русской словесности" (1839 р.), про козацькі літописи, зокрема Грабянки тощо. Крім того, Максимович перекладав псалми на українську мову й написав низку віршів, у тому числі "Ой, як дуже за тобою тужила Вкраїна", присвячений Т.Шевченкові.

В історичних (як і в фольклорно-етнографічних) творах Михайло Максимович був прихильником пануючого тоді романтизму та ідеї народності. Він обстоював генетичний зв'язок між княжою та козацько-гетьманською добами в історії України, яким він присвятив багато розвідок, статей, критичних заміток про джерела, літературу тощо.

У статті "О мнимом запустении Украины" (1857 р.) та "Письмах" до М. Погодіна, Михайло Максимович довів безпідставність його гіпотези про "великоруське" населення Київщини за княжої доби. Численні праці Максимовича з історії княжої України, Києва та його пам'яток (зокрема, "Очерк Киева, 1847 р.; "Письма о Кieve к М.Погодину", 1871 р. та ін.), з історії козащини, гетьманщини й гайдамаччини (розвідки про гетьмана П. Сагайдачного, "История письма о казаках приднепровских", 1863 – 1865 рр.), "Письма о Б. Хмельницком", 1859 р., "Бубновская сотня", 1848 – 1849 рр., про гайдамаччину й Коліївщину тощо, мали особливе значення для дальшого розвитку української історіографії.

Ювілейна монета присвячена 200-річчю від дня народження Михайла Олександровича Максимовича

Михайло Максимович працював також у царині української археології і був автором першої в Україні археологічної праці з застосуванням типологічного методу ("Украинские стрелы древнейших времен", 1868 р.).

Наукові праці Максимовича в галузі природознавства ("Про системи рослинного царства", 1827 р.; "Основи ботаніки", тт. 1 – 2, 1828 – 1831 рр.; "Роздуми про природу", 1831 р.) дають підстави вважати вченого одним з основоположників вітчизняної ботаніки.

Михайло Максимович як людина енциклопедичних знань та широких інтересів головне завдання ученого історика й археолога вбачав не у самодостатньому збиранні скарбів для поповнення музеїв чи приватних колекцій можновладців, а в поширенні знань серед народних мас, у вихованні поваги до рідної історії та культури. Як визначний учений, громадський діяч, педагог і просвітитель, він був одним із зачинателів боротьби за культурний розвиток українського народу.

Помер 22 листопада 1873 року на х. Михайлова Гора (нині у складі с. Прохорівки Канівського району Черкаської області).

(Гайдай Л. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. — Луцьк: Вежа, 2000; Довідник з історії України. за ред. І.Підкови та Р.Шуста. — К.: Генеза, 1993)

Черкаська обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича

Обласна літературно-краєзнавча премія імені Михайла Максимовича за пропозицією краєзнавчої та літературної громадськості була заснована Черкаською обласною радою та обласною державною адміністрацією у 1994 році.

Відповідно до рішення Черкаської обласної ради № 22-6 від 30 жовтня 2001 року Черкаською обласною радою спільно з Черкаською обласною державною адміністрацією обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича стала краєзнавчою.

Обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича (далі – премія) заснована з метою підтримки краєзнавства як важливого засобу громадянсько-патріотичного виховання та заохочення дослідників історії Черкащини до нових і важливих здобутків у галузі краєзнавства.

Премія присуджується один раз на рік до дня народження Михайла Максимовича – 15 вересня.

До участі в конкурсі допускаються вагомі дослідження авторів в різних сферах краєзнавства, які надруковані протягом п'яти останніх років до часу присудження премії. За своїм змістом вони обов'язково стосуються Черкащини, її минулого та сучасного, мають пізнавально-виховне значення і є оригінальними у своєму роді. Мова видання – українська.

Проведення конкурсу на здобуття премії здійснює конкурсна комісія, яка повноважна при наявності двох третин свого складу. Комісія може проводити засідання і приймати рішення про присудження премії при наявності не менше двох третин свого складу. Рішення про присудження премії приймається таємним голосуванням більшістю голосів присутніх членів комісії.

Премія присуджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації на підставі рішення конкурсної комісії та наданих обласною радою повноважень (див.: додаток А).

Лауреатам премії вручаються дипломи і грошові винагороди. Диплом підписують голова обласної ради, голова обласної державної адміністрації та голова конкурсної комісії.

ПОЛОЖЕННЯ

про Черкаську обласну краєзнавчу премію імені Михайла Максимовича

1. Обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича (далі – премія) заснована обласною радою та обласною адміністрацією з метою підтримки краєзнавства як важливого засобу громадянсько-патріотичного виховання та заохочення дослідників історії Черкащини до нових і важливих здобутків у галузі краєзнавства.

2. Премія присуджується один раз на рік до дня народження Михайла Максимовича – 15 вересня.

3. Конкурс на здобуття премії оголошується за чотири місяці до дня народження вченого – з 15 квітня. Висунення робіт на здобуття премії закінчується 15 серпня. Список тих, що допущені до участі у конкурсі, публікується в пресі для громадського обговорення.

4. До участі в конкурсі допускаються вагомі дослідження авторів та авторських колективів в різних сферах краєзнавства, які надруковані протягом п'яти останніх років до часу присудження премії. За своїм змістом вони обов'язково стосуються Черкащини, її минулого та сучасного, мають пізнавально-виховне значення і є оригінальними у своєму роді. Мова видання – українська.

5. Право висунення робіт на здобуття премії мають колективи наукових установ та організацій (чи їх підрозділів), творчих спілок, культосвітніх і навчальних закладів, культурологічних об'єднань та засобів масової інформації. При цьому додається належним чином оформлений протокол зборів чи засідання керівного органу організації (установи), яка висуває дослідження.

6. Організація (установа), яка висуває кандидатуру на здобуття премії, подає до конкурсної комісії у визначений положенням час прийому робіт такі документи: а) офіційне подання з формулюванням пропозиції та її коротким обґрунтуванням; б) два примірники представленої роботи; в) рецензії та відгуки, опубліковані у пресі (якщо такі є).

7. Проведення конкурсу на здобуття премії здійснює конкурсна комісія, яка повноважна при наявності трьох третин свого складу. Комісія може проводити засідання і приймати рішення про присудження премії при наявності не менше двох третин свого складу. Рішення про присудження премії приймається таємним голосуванням більшістю голосів присутніх членів комісії.

8. Премія присуджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації на підставі рішення конкурсної комісії та наданих обласною радою повноважень.

9. Лауреатам премії (окремим авторам і авторським колективам) вручаються дипломи і грошові винагороди. Дипломи підписують голова обласної ради, голова обласної державної адміністрації та голова конкурсної комісії.

10. Хід конкурсу та його підсумки висвітлюються в обласних засобах масової інформації.

ЛІТОПИСЦІ РІДНОГО КРАЮ

АВТОРИ КРАЄЗНАВЧИХ ПРАЦЬ – ЛАУРЕАТИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ МИХАЙЛА МАКСИМОВИЧА

Літературно-краєзнавчої:

1994 рік – М.Ф. Пономаренко	(Золотоноша);
1995 рік – П.П. Соса	(Черкаси);
1996 рік – В.Т. Поліщук	(Черкаси);
1997 рік – В.Ф. Мицик	(Тальне);
1998 рік – Ю.Ю. Мариновський	(Черкаси);
1999 рік – В.Б. Страшевич	(Черкаси);
2000 рік – Ф.А. Непийвода	(Черкаси).

Краєзнавчої:

2001 рік – І.І. Волошенко	(Монастирище);
2002 рік – В.М. Щербатюк	(Лисянка);
2003 рік – О.Г. Шамрай	(Кам'янка);
2004 рік – С.А. Китова	(Черкаси);
2005 рік – В.М. Лазуренко	(Чигирин);
Н.І. Бойко	(Черкаси);
2006 рік – С.Л.Хаврусь	(с. Стеблів Корсунь-Шевченківського району);
Б.О.Кіппа	(с. Крутьки Чорнобаївського району);
2007 рік – М.В. Приліпко	(с. Красенівка Чорнобаївського району);
В.М. Мельниченко	(Черкаси);
2008 рік – В.О.Жадько	(Маньківський район – Київ).

ПОНОМАРЕНКО **Михайло Федорович**

Народився 28 жовтня 1920 року в селі Підставки Золотоніського району Черкаської області в селянській родині.

Батько був вчителем у школі, а мати селянка.

Освіта. Закінчив Черкаський педагогічний інститут (нині Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького) (1946 р.), Київський педагогічний інститут іноземних мов (1954 р.).

У 1940 році Михайло Федорович розпочав педагогічну діяльність. Але працювати довелося недовго – розпочалася Велика Вітчизняна війна 1941 – 1945 рр. і він був призваний на фронт. Брав участь у форсуванні Бугу, у боях в районі Луцька, на Сандомирському плацдармі, на Одері, брав участь у штурмі Берліна та визволенні Праги.

У 1946 році повернувся на Батьківщину і приступив до педагогічної діяльності. З 1946 по 1978 рр. працював вчителем іноземної мови в середніх школах міста Золотоноші Черкаської області.

У 1975 році удостоєний почесного звання "Заслужений вчитель України".

Нагороджений: орден Великої Вітчизняної війни, орден Червоного Прапора, медалями "За бойові заслуги", "За взяття Берліна", "За визволення Праги".

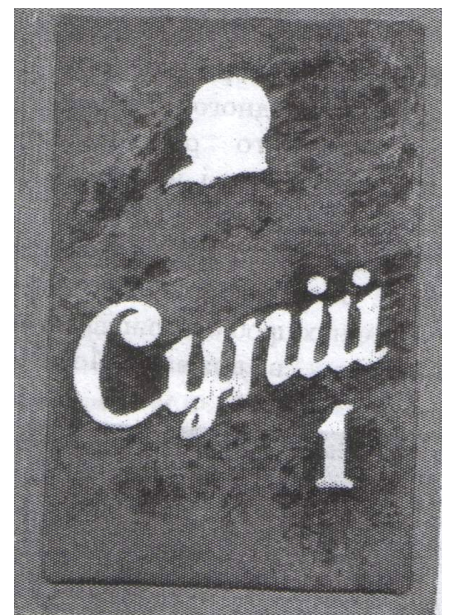
Михайло Федорович ще з дитинства був закоханий у співоче українське слово. За своє життя він видав декілька збірників поезії.

Перший вірш "Жовтень" був надрукований у місцевій районній газеті "Радянська Золотоніщина" (1957 рік). Потім Михайло Федорович друкувався в газетах "Черкаський край", "Молодь Черкащини", "Вечірній Київ" та інших друкованих засобах масової інформації.

Михайло Федорович є членом клубу незалежних українських письменників "Оратанія".

Автор книжки "Шевченко і Черкащина" (1989 р.), статей у літературній енциклопедії (1988, 1990 рр.) та співавтор бібліографічного покажчика "Письменники Черкащини" (1990 р.).

Михайло Федорович Пономаренко – патріарх краєзнавства Золотоніщини. У 1950-х роках він почав виступати з краєзнавчими матеріалами у пресі. Активний учасник створення та член редколегії серії "Історія міст і сіл України. Черкаська область". Автор понад 3-х тисяч статей і заміток про Черкащину в журналах, наукових збірниках, газетах.

Машинописний краєзнавчий альманах «Супій» за редакцією М.Ф. Пономаренка. 1959 р.

Михайло Федорович активний учасник краєзнавчого руху у Черкаській області. Він один з ініціаторів створення в Золотоноші краєзнавчого музею у 1960 році і його ж перший директор на громадських засадах.

Михайло Федорович знайшов автора відомої української народної пісні "Чорні брови, карії очі". І цим автор виявився Костянтин Думитрашко.

Краєзнавець дослідив рукописи вченого, етнографа, поета і перекладача Михайла Олександровича Максимовича. Проводив багаточисленні археологічні експедиції в Уманському, Чигиринському районах, зокрема в селі Суботів Чигиринського району, м. Каневі.

Михайла Федоровича Пономаренка на Черкащині знають як педагога, краєзнавця, бібліографа, поета, історика і мовознавця. Він талановитий організатор та літературознавець, трудівник на ниві джерелознавства і української мови.

Михайло Федорович Пономаренко – перший лауреат Черкаської обласної літературно-краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича (1994 р.). У 2008 році як член авторського колективу книги "Подорож Златокраєм. Нарис з історії та сьогодення Золотоніського району" став лауреатом премії вдруге.

Михайло Пономаренко з друзями-краєзнавцями – В.Б.Страшевичем (справа) і П.П.Сосою (в центрі) на батьківщині Михайла Максимовича. с. Богуславець Золотоніського району. 1999 р.

СОСА Павло Петрович

Народився 20 грудня 1929 року в селі Жовнино Чернобаївського району Черкаської області в бідній селянській сім'ї.

У 1968 році закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка. З 1970 року працював в обласному краєзнавчому музеї – спочатку екскурсоводом, заввідділу, потім 17 років – заступником директора з наукової роботи. У зв'язку з виходом на пенсію з 1990 року працював старшим науковим працівником згаданого вище музею. Ентузіаст музейної справи. Зробив значний внесок у музейне будівництво на Черкащині. Готував музейні кадри, брав активну участь у наукових дослідженнях та комплектуванні музейної колекції, на основі яких створено експозицію у новому приміщенні Черкаського обласного краєзнавчого музею, сприяв розробці проекту споруди музею, його плануванню, розміщенню експозиційних та виставкових залів,

технічних служб. Під керівництвом та за безпосередньою участю П.П. Соси розробляли тематико-експозиційний план і художнє вирішення нової експозиції, відбулася розробка тематики гобеленів і діорам до експозиції, барельєфних оздоблень фасаду музею.

Експозиція в Черкаському обласному краєзнавчому музеї, присвячена Павлу Петровичу Сосі. Фото 2005 р.

Вагомим був внесок П.П. Соси у створення районних і сільських краєзнавчих музеїв. Велику увагу приділяв П.П. Соса увічненню пам'яті Т. Г. Шевченка. Ним був розроблений тематико-експозиційний план, концепція та створена нова експозиція літературно-меморіального музею

Т. Г. Шевченка в с. Шевченковому та в с. Будищі. До 175-річчя поета за активної участі Павла Петровича в Черкасах створено музей "Кобзаря" Т. Г. Шевченка. За участь у підготовці тому "Історія міст і сіл Української РСР. Черкаська область" П.П. Соса нагороджений Почесною грамотою Міністерства культури України.

Розробив низку методичних рекомендацій із проблем створення музейних експозицій та організації музейної роботи і серію плакатів, буклетів, путівників по залах обласного краєзнавчого музею.

П.П. Соса брав активну участь у краєзнавчій роботі, охороні й пропаганді пам'яток культури і став одним із засновників Черкаської обласної спілки краєзнавців, яка була створена в 1989 році, та головою її правління. З ініціативи та за безпосередньою участю членів Спілки проведено низку важливих заходів.

П.П. Соса удостоєний почесного звання "Заслужений працівник культури України".

У 1995 році відповідно до рішення конкурсної комісії з присудження Черкаської обласної літературно-краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича став її другим лауреатом.

Із нагоди 400-річчя від часу народження гетьмана Богдана Хмельницького і 500-річчя козацтва в Україні П.П. Соса брав активну участь у наукових дослідженнях пам'яток історії Чигиринського історико-культурного заповідника. П.П. Соса – автор тематико-експозиційного плану музею Б. Хмельницького в Чигирині. Підготував понад 680 публікацій із питань історії Черкас, Визвольної війни під проводом гетьмана України Богдана Хмельницького, Коліївщини, статті про видатних людей краю, із проблем громадського і культурного життя в краї, а також був співавтором таких краєзнавчих видань: "Черкаський краєзнавчий музей" (1988 р.); "Кавалери орденів Слави" (1989 р.); "Назви вулиць, провулків і площ міста Черкаси. 1883 – 1992" (1992 р.), "Черкаському краєзнавчому – 80" (1998 р.), "Пам'ятки

Черкас” (1997 р.), “Вулиці Черкас” (1997 р.), ”Археологічні дослідження на Черкащині”, “Краєзнавство Черкащини” (5 випусків). Брав участь у підготовці хрестоматії з історії України “Наш рідний край” у 2-х томах, підготував до видання (у співавторстві) працю “Т.Г. Шевченко і Черкаси”.

МИЦИК Вадим Федорович

Народився 12 серпня 1940 року у селі Вишнопіль Бабанського району Київської області (нині Тальнівського району Черкаської області). Батько – поет Федір Мицик, загинув на війні у 1941 році. Мати, Ярина Петрівна, працювала в колгоспі садівником.

У 1954 році закінчив семирічну школу. У 1958 році закінчив середню школу у селі Оксанино Уманського району. Потім здобув фах садівника у Мліївській школі садівництва (Городищенський район Черкаської області). У 1959 році призваний на військову службу. Після демобілізації по хворобі поступив на заочне відділення факультету фізичного виховання Черкаського педагогічного інституту (нині Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького). У 1962 році почав викладати фізкультуру у школі №8 м. Умань.

У 1964 році вступив на факультет журналістики Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка (нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка), але після першого курсу був виключений за участь у національно-патріотичному русі. З грудня 1965 року працює літературним працівником газети “Світло комунізму” (м. Жашків).

З 1966 року працює літературним працівником, завідувачем відділу газети “Колос” (м. Тальне), при якій очолював літературну студію. Влітку 1970 року працював у комісії Верховної Ради УРСР, розробляючи рекомендації по нових святах та обрядах. У 1971 році став переможцем республіканського конкурсу на кращий сценарій по святах та обрядах та творчого конкурсу журналу “Соціалістична культура”. У 1972 році зайняв третє місце в області на виставці художнього фото.

Активно збирав народознавчі матеріали. Досліджував ткацтво, стінний розпис, писанки в Тальнівському районі. Так тривало до 1973 року, коли

почалася друга хвиля репресій. Вадим Федорович не те що понад 20 років не друкувався в газетах і журналах, але й прізвище його не згадувалося.

З червня 1973 року – науковий співробітник Інституту археології та Одеського археологічного музею.

Досліджує Трипільську культуру на теренах Черкаської, Кіровоградської, Одеської, Вінницької, Чернівецької областей. В результаті досліджень відкрив раніше невідомі науці ранньотрипільські поселення: Гребенюків Яр (Майданецьке), Довжуків куток (Павлівка) – Тальнівського району. Потім Мицик В.Ф. працював до 1985 року інструктором по спорту Звенигородського авто об'єднання. Мицик В.Ф. – кандидат у майстри спорту, одинадцятиразовий чемпіон Черкаської області з багатоборства. У 1996 році виграв напівмарафон (21 км). Виграв першість України на Кубку Незалежності в бігу на 1500 м серед ветеранів віком за 55 років.

У квітні 1985 року покликаний у Тальне для організації музею хліборобства, який створив за півтора року і очолює й понині. Також Вадим Федорович – один з керівників фольклорно-етнографічного гурту “Оріяни”. З січня 1995 по липень 1996 рр. видавав у Звенигородці народний часопис “Звенигора”.

Автор публікацій з етнології та археології в українських та зарубіжних виданнях та книг “Свята сонячного циклу” (1991 р.), “Ялинине яйце” (1992 р.), “Писанки” (1992 р.), “Ясне-красне Купайло”, “Весна – днем красна” (1994 р.), “Міста сонця” (1993 р.), “Години” (1995 р.), “Калина наша красна” (1996 р.).

Нагороджений: Свідectво Президента Міжнародного олімпійського комітету (1990 р.), Лауреат премії імені Вікентія Хвойки (1993 р.).

У 1996 році Вадим Федорович Мицик став лауреатом Черкаської обласної літературно-краєзнавча імені Михайла Максимовича.

ПОЛІЩУК Володимир Трохимович

Народився 1 січня 1954 року (фактично – 17 грудня 1953 р.) в селі Сердюківка Смілянського району Черкаської області в родині селян. У червні 1979 р. закінчив із відзнакою філологічний факультет (українське відділення) Черкаського педагогічного інституту (нині – Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького).

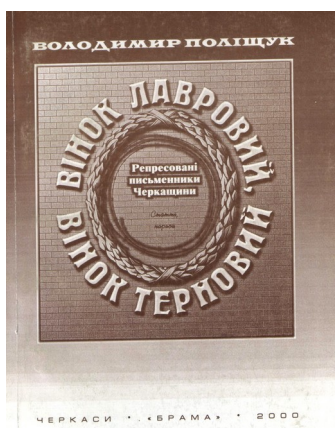
У 1979 – 1984 роках В. Т. Поліщук за направленням працював директором Рижанівської середньої школи Звенигородського району Черкаської області.

З вересня 1984 року за конкурсом обраний асистентом кафедри українського мовознавства Черкаського педінституту, а з січня 1985-го – переведений на посаду асистента кафедри української літератури.

У 1988 – 1991 роках навчався в цільовій аспірантурі Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка АН України, де захистив кандидатську дисертацію, після чого повернувся на роботу до Черкаського педінституту.

З вересня 1992-го і до сьогодні В. Т. Поліщук завідує кафедрою української літератури і компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. З 1993 року має вчене звання доцента, а з лютого 2005 року – вчене звання професора.

У грудні 2003 року захистив докторську дисертацію на тему “Проблематика й особливості поетики романів і повістей Михайла Старицького”.

За час завідування кафедрою зініціював, підготував і провів понад 30 наукових конференцій, в тому числі й кілька міжнародних, шевченківських, посприяв суттєвому зростанню кадрового потенціалу кафедри.

Активно займається науковою роботою, на цей час має близько 300 публікацій, у тому числі 17 книжок, серед яких – 5 монографій.

З 1998 року є членом Національної спілки письменників України, а з 2002-го – членом Національної спілки журналістів України.

За свою науково-літературознавчу працю відзначений п'ятьма літературними преміями, нагороджений знаком “Відмінник освіти України”, Подякою Кабінету Міністрів України (2001 р.), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, багатьма іншими грамотами.

З 2005 по 2007 роки – ректор Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

У 1997 році Володимир Трохимович став Лауреатом Черкаської обласної літературно-краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за книги і публікації 1995 – 1997 років.

Автор книжок “Черкащина літературна”, “Література рідного краю в школах Черкащини” (1990 р.), “З літопису духовного єднання” (1993 р., співавт.), “Від Мономаха до Сквороди” та інших. Давнє письменство і Черкащина” (1995 р.), “Слава не вмере, не поляже” (1996 р.), “Василь Захарченко” (1997 р.), монографії “Повість про героїку і трагедію” (1997 р.), збірки літературно-критичних статей “Під прапором неба” (2000 р.), численних статей у періодиці. Упорядник, автор передмов і видавець збірок творів Т. Осьмачки, О. Лана, А. Чужого, С. Бена, Ю.Гедзя, Д.Борзяка, С.Шурливої, Май Дніпровича, письменників “розстріляного відродження”. Один з авторів “Історії української літератури ХХ століття” у 2-х книгах (кн. 2).

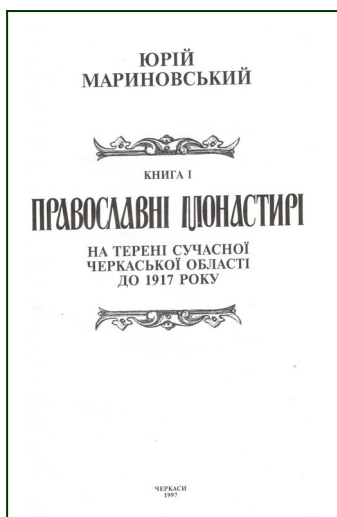
Володимир Трохимович Поліщук є заступником голови Черкаського обласного Шевченківського комітету при облдержадміністрації, заступником голови Черкаської обласної організації Національної спілки письменників України, головою конкурсної комісії із присудження Черкаської обласної літературної премії імені Василя Симоненка.

МАРИНОВСЬКИЙ Юрій Юхимови

Народився у 1952 році у місті Черкаси, де і закінчив школу. Був курсантом Донецького вищого військового політичного училища, в якому при виконанні службових обов'язків отримав тяжку травму хребта. Інвалід I групи.

У 1977 році заочно закінчив Полтавський педагогічний інститут ім. В. Короленка.

Вивчає історичне минуле свого рідного краю – Черкащини.

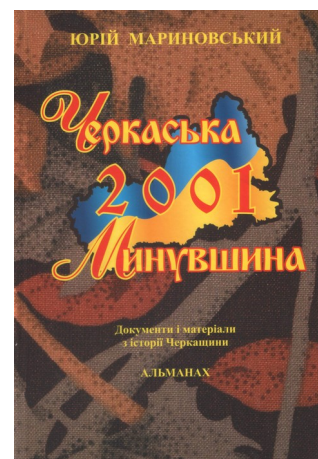

Темами дослідження є історія міста Черкаси, церкви і монастирі, родовід дворянських родин, єврейсько-українські стосунки, літописні відомості тощо.

Публікувався у наукових і науково-популярних журналах і збірках: "Український історичний журнал", "Архіви України", "Мовознавство", "Родовід", "Наука і суспільство", "Український археографічний щорічник" та інш.

Автор книг: "Мотронинський монастир: історичний нарис" (Черкаси, 1990 р.), "Православні монастирі на терені сучасної Черкаської області до 1917 року" (Черкаси, 1997 р.), "Черкаська минувшина – 2001. Документи і матеріали з історії Черкащини" (Черкаси, 2001 р.).

У 1998 році став Лауреатом Черкаської обласної літературно-краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича

СТРАШЕВИЧ Василь Борисович

Народився 3 лютого 1937 року в місті Черкаси в робітничій сім'ї.

Після закінчення Черкаської СШ № 1 у 1954 році вступив до Київського державного інституту фізичної культури, який закінчив у 1959 році. У 1976 році закінчив заочно Вищу партійну школу при ЦК КПРС (відділення працівників преси, радіо і телебачення).

Працював викладачем Черкаського педагогічного інституту (1959 – 1960 рр.), інструктором-методистом заводу хімреактивів (1960 – 1970 рр.), заступником голови Черкаського облспорткомітету (1970 – 1981 рр.), головою облради ДССТ "Буревісник"

(1981 – 1987 рр.), заступником голови облради ВДФСТП (1987 – 1988 рр.), завідувачем відділу облпрофради (Федерації профспілок) (1988 – 1999 рр.).

Виконавчий директор Черкаської обласної Федерації футболу (з 2000 року).

Член Національної спілки журналістів України (1986 р.).

Член Національної спілки краєзнавців України.

Друкується з 1954 року в обласних та республіканських засобах масової інформації (“Черкаський край”, “Молодь Черкащини”, “Спортивна газета”, “Профспілкова газета”, “Советский спорт”, журнали “Фізкультура і спорт”, “Старт”, “Діловий партнер”, “Партнер – Черкаси”, “Холодний Яр” та інші).

Лауреат Черкаської обласної літературно-краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за 1999 рік.

Почесний краєзнавець Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Заслужений працівник фізичної культури і спорту України (2004 р.).
Стипендіат Черкаської облдержадміністрації (2006 р.) в номінації “краєзнавство”.

У часописі “Водник” з 1986 року веде рубрику про Дніпровську військову флотилію.

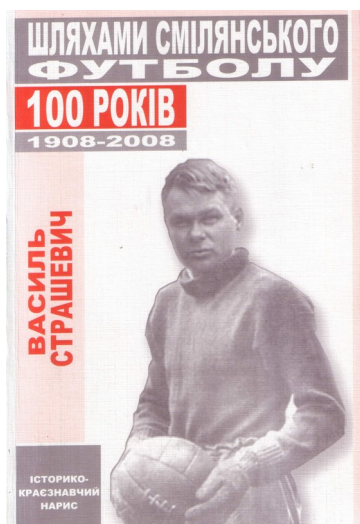
Автор історико-краєзнавчих книг: “Колектив виходить на старт” (1997 р.), “Вулиці Черкас” (1997, у співавторстві), серії нарисів “Старі Черкаси” (2000 – 2002 рр.); “Під вимпелом флотилії” (2003 р.), “Гандбол-80” (2003 р.), “Під знаменами “Динамо” (2003 р.), “З емблемою “Спартака” (2005 р.), “Колос наливається силою” (2006 р.), “Футбол ніколи не закінчується” (2006 р.), “Шляхами смілянського футболу” (2008 р.), збірки віршів (1999 – 2006 рр.) та інші.

НЕПИЙВОДА Фаїна Адамівна

Народилася 10 липня 1924 року в селі Закутинці на Вінничині в селянській родині, де і провела свої дитячі роки. Рідне українське слово стало рефреном усього її життя.

Перед Великою Вітчизняною війною 1941 – 1945 років поступила на навчання до Житомирського, а згодом Бердичівського учительського інститутів. Але навчання завадив початок війни. Довгий час батьки переховували її від фашистів, щоб не потрапила на примусові роботи до Німеччини.

Страшні часи нацистської окупації минули. Червона Армія звільнила село і дівчина знову змогла навчатися, цього разу у Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка. Після закінчення університету у 1948 році

разом зі своїм чоловіком Федором Миколайовичем Непийводою отримують направлення на роботу до Черкас, які стали для молодого подружжя рідним містом.

З 1948 року до 2008 року Фаня Адамівна незмінно працювала в Черкаському педінституті (з 1995 року державний, а нині — національний університет імені Богдана Хмельницького), захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Дисертаційне дослідження було присвячено вивченню пам'ятки української словесності — Стародубській актовій книзі XVII – XVIII ст.

Працюючи в університеті викладала такі навчальні дисципліни, як діалектологія, стилістика, історія української мови, сучасна українська мова.

Фані Адамовні притаманні такі риси як вражаюча працездатність, невгамовна жадоба пізнання і енергійна діяльність.

В колі наукових інтересів Ф.А.Непийводи чільне місце посідає українська дефектологія. До розробки цієї проблеми у студентському науковому гуртку вона залучила не одне покоління студентів-філологів. У понад 100 населених пунктах у різних куточках Черкащини побувала вона зі своїми вихованцями, досліджуючи мовні особливості населення черкаського краю. Наслідками багаторічних мовно-краєзнавчих студій стали матеріали, що увійшли до "Діалектологічного атласа України", "Лексичного атласа української мови", "Загальнослов'янського лінгвістичного атласа", багатьох довідкових видань та наукових публікацій.

Фаня Адамівна не тільки давала студентам ґрунтовні знання, а й виховувала у них любов до рідної української мови, усвідомлення того, що саме мова є своєрідним генетичним кодом народу, в якому зафіксовано неповторний менталітет етносу, його духовна самобутність.

Науково-педагогічна робота Ф.А.Непийводи тісно переплітається з одним з найголовніших захоплень її життя — краєзнавством. Вона підготувала до друку біографічне видання "Краєзнавці Черкащини", матеріали до довідника "Краєзнавці України", зробила і опублікувала переклад "Опису Черкаського замку 1552 року" та коментарі до нього, низку краєзнавчих публікацій та розвідок.

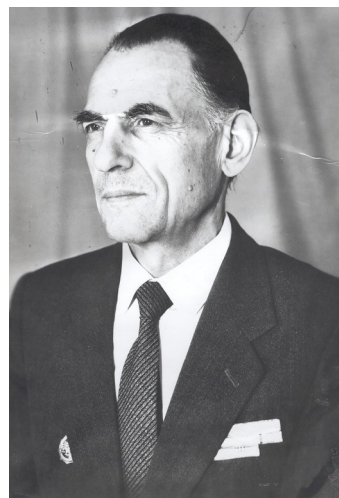
Фаня Адамівна обиралася членом президії правління Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, делегатом II з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців.

За заслуги в розвитку краєзнавства відзначена у 2000 році Черкаською обласною літературно-краєзнавчою премією імені Михайла Максимовича.

ВОЛОШЕНКО **Іван Іванович**

Народився в січні 1924 року. Освіта вища. Закінчив Черкаський педагогічний інститут в 1957 році (заочно).

Іван Іванович Волошенко – колишній штурман дальньої авіації, учасник Великої Вітчизняної війни

1941 – 1945 років. Обставини склалися так, що він змушений був залишити і авіацію, і армію взагалі. Доля його – росіянина із відомої Прохорівки під Курськом привела в 1948 році в Монастирищенський район. Не дивлячись на поганий стан здоров'я він весь час працював. І працював добре.

В 1949 – 1956 роках, а потім з 1969 по 1985 рік працював в комсомольських та партійних органах, в 1960-х – учитель та заступник директора з навчальної роботи в Монастирищенській школі.

Після виходу на пенсію в 1985 році продовжував працювати на посадах відповідального секретаря товариств “Знання” та охорони пам’яток, редактора дирекції районної кіномережі, з 1991 року – старший науковий співробітник Монастирищенського музею.

Він провідний організатор створення Монастирищенського районного музею, сільських музеїв у Халаїдовому, Сарнах, Бачкуриному, музею з історії МТС.

Перу Івана Івановича Волошенка належать такі видання як: “Монастирищина. З історії рідного краю”, “Шляхами нескорених” (розповідь про підпільно-партизанський рух на сході Вінниччини), “Сільське господарство району: вчора, сьогодні, завтра”, серія статей з циклу “Ми козацького роду”, “Черкащина – колыска українського козацтва”, оповідання “Його доля”, “Степівська мати”, “Слід на землі” та інші.

Іван Іванович Волошенко Лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за 2001 рік.

В кінці 2003 року виходить із друку головна його праця “Нариси з історії поселень Монастирищенського району”.

Жителі Черкащини знають Івана Івановича як колишнього палкого пропагандиста радянського способу життя, чудового вчителя, охоронця пам’яток історії та культури району.

Нині Іван Іванович Волошенко прибічник незалежної України, пропагандист її національних традицій, старший науковий співробітник краєзнавчого музею.

На докори про переорієнтацію поглядів зауважує, що національні прагнення українців вище будь-яких партійних ідеологій, що існують світові закономірності, діалектика життя, котрі вимагають все краще з минулого залишити, викинути на звалище все негативне та несправедливе і творити нове.

Головна заслуга Івана Івановича в тому, що він, працюючи в позаурочний час, залишив монастирищанам їхню історію.

ЩЕРБАТЮК Володимир Михайлович

Народився 8 жовтня 1968 р. у селі Почапинці Лисянського району Черкаської області.

У 1992 р. закінчив історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

З 1987 по 1989 рр. проходив військову службу в Радянській армії (м. Кечкемет, Угорщина).

З липня 1992 по січень 1993 рр. працював екскурсоводом краєзнавчої філії в смт. Лисянка Музею історії Корсунь-Шевченківської битви (м. Корсунь-Шевченківський Черкаської області).

У січні 1993 р. призначений директором Лисянського державного районного історичного музею Черкаської області. В 1995 – 1998 рр. – аспірант кафедри давньої та нової історії України Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

У 1998 р. брав участь у проєкті TASIC “Реєстрація землі та іншої нерухомості і прав власності на них”, що діяв в Україні з 1996 по 1998 рр. при Комісії Європейського Союзу.

В 1999 р. працював на посаді головного спеціаліста управління міграції та біженців Державного комітету України у справах національностей та міграції.

З квітня 1999 р. – викладач, старший викладач, доцент Національної академії внутрішніх справ України.

З 2006 р. працює на посаді доцента кафедри історії держави і права Київського національного університету внутрішніх справ. 2008 р. вступив до докторантури Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

У 1998 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему: “Университетские известия (1861 – 1919 рр.) та їх роль у розгортанні наукових досліджень у галузі історії в Київському університеті”. Вчене звання доцента присвоєно у 2004 р.

Голова Лисянської районної організації “Витоки” Національної спілки краєзнавців України. З 1999 р. на громадських засадах редагує науково-публіцистичне видання “Добридень”.

Учасник III і IV з’їздів Національної спілки краєзнавців України (2004, 2008 рр.).

Брав активну участь у створенні Лисянського районного осередку “Work & Luck International” Міжнародної громадської організації “Україна – Польща – Німеччина”, з 2008 р. – член Правління названого осередку.

Нагороджений грамотою НАН України (2002 р.). Відмінник освіти України (з 2003 р.). Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців (з 2004 р.).

У жовтні 2004 р. нагороджений почесною відзнакою “Лідер народної довіри”.

Лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича (2002, 2006 рр.).

У 2008 році за сумлінну працю та високий професіоналізм нагороджений Почесною грамотою Міністерства культури і туризму України.

Автор близько 100 наукових і науково-публіцистичних праць.

ШАМРАЙ Олександр Григорович

Народився 3 серпня 1970 року в селі Завадівці Кам'янського району Черкаської області.

З 1977 по 1987 рік навчався в Кам'янській середній школі № 1. Після закінчення школи в 1987 році вступив до Кіровоградського педагогічного інституту на історичний факультет, де навчався за спеціальністю “Історія та педагогіка”.

У 1991 році, ще навчаючись в інституті, почав працювати в Кам'янській середній школі № 1. Закінчивши в 1992 році Кіровоградський педінститут, отримав спеціальність вчителя історії, суспільствознавства та методиста виховної роботи.

Після закінчення вузу працював вчителем історії Кам'янської загальноосвітньої школи №1.

З самого початку своєї роботи з 1991 року активно займається науково-дослідницькою діяльністю, ведучи краєзнавчі пошуки разом з учнівською молоддю. Інтерес до цієї роботи з'явився ще в молоді роки. Тому краєзнавчі дослідження, які зібрані роками – це конкретні люди і їх долі, вони розкривають історію рідного краю. Зібрані експонати, документи склали основу експозиції при створенні за власною ініціативою музейної кімнати в загальноосвітній школі № 1 м. Кам'янки в 1995 році.

У 1996 р. призер обласного конкурсу “Учитель року – 96”.

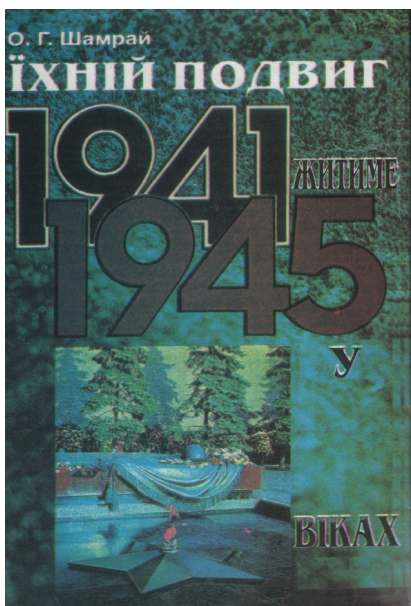
У 1997 р. за активної участі О.Г. Шамрая на Кам'янщині розпочала діяти Мала Академія наук.

У 1998 р. призер обласного конкурсу “Учитель року – 98”.

З 1996 року член Всеукраїнської спілки

краєзнавців (з жовтня 2008 року – Національна спілка краєзнавців України). Має вищу категорію вчителя історії, звання “Учитель-методист”.

З вересня 1998 – серпень 2000 р. працював заступником голови Кам'янської райдержадміністрації. З серпня 2000 року по квітень 2003 року інспектором-методистом відділу освіти Кам'янської райдержадміністрації.

Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2002 р.), нагрудним знаком “Відмінник освіти України” (2007 р.).

В лютому 2003 року закінчив з відзнакою Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Української Академії державного управління при Президентові України і отримав повну вищу освіту за спеціальністю “Державне управління” та здобув кваліфікацію

магістр державного управління.

З березня 2003 року по червень 2005 року Олександр Григорович Шамрай працює заступником голови Кам'янської райдержадміністрації.

З вересня 2003 року по липень 2008 року працює по сумісництву викладачем кафедр історії України та економіки управління і підприємництва при Кам'янському філіалі Черкаського державного технологічного університету.

З 2004 року ініціатор проведення щорічних районних науково-практичних краєзнавчих конференцій, за результатами яких видається збірник “Джерело”.

26 березня 2006 року обраний на посаду міського голови м. Кам'янки.

Працюючи на державній службі, продовжує займатися науково-дослідною та громадською роботою. За наслідками досліджень проблем повоєнної історії у 2009 році захистив дисертацію кандидата історичних наук за темою “Культурно-освітня сфера та духовне життя українського села в 1943 – 1950 рр. (за матеріалами центральних областей УРСР)”.

О.Г.Шамрай – голова правління Кам'янської районної організації “Спілка краєзнавців”.

Лауреат 2003 року Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за книгу “Іхній подвиг житиме у віках”.

Учасник III і IV з'їздів Національної спілки краєзнавців України (2004, 2008 рр.).

Автор книг: “Місто на скелястих берегах Тясмину” (1999 р.); “Методичні розробки і рекомендації по збору історико-культурних матеріалів рідного краю. Методичний посібник” (2001 р.); “Розробка маршруту пішогодного походу I категорії складності по Холодному Яру. Методичний посібник” (2001 р.); “Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Кам'янщина” (співавтор) (2005 р.).

КИТОВА **Світлана Андріївна**

Народилася 5 травня 1936 року в селі Лихівці П'ятихатського району Дніпропетровської області у сім'ї сільських учителів.

Закінчила філологічний факультет Кіровоградського педагогічного інституту.

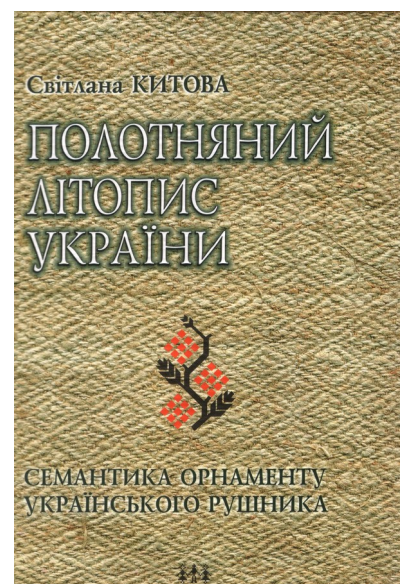
Перший український доктор культурології.

Нині – професор кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Багато уваги приділяє дослідницько-пошуковій роботі у сфері етнографії, її зусиллями створено унікальний Музей українського рушника в університеті, видано низку праць з цієї проблематики.

У 2004 році стала Лауреатом Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за видання "Полотняний літопис України" (семантика орнаменту українського рушника) і "Колядки та щедрівки в сучасних записах". В них на основі багаторічних досліджень автор розкриває безмежний світ духовної і матеріальної культури українського народу, її особливості в різних регіонах України, в тому числі і на Черкащині. Книги добре ілюстровані, містять великий масив матеріалів польових досліджень, що надає їм особливої актуальності.

Творчий доробок лауреата премії є вагомим внеском у наукове вивчення проблем народної культури.

ЛАЗУРЕНКО **Валентин Миколайович**

Народився 13 вересня 1976 року в селі Суботів Чигиринського району Черкаської області в селянській сім'ї.

Його дитинство і юність пройшли в добре відомому кожному українцеві славному селі Суботіві на Чигиринщині, з яким він і нині ні на мить не втрачає зв'язку, у чудовій селянській родині – дружній, працьовитій, атмосфера якої

завжди повнитися щирістю до людей та особливою повагою до нелегкої селянської праці.

Має вищу освіту. Черкаський державний університет імені Богдана Хмельницького зі спеціальності “Історія та народознавство” (1998 р.).

Працював учителем історії та правознавства в Суботівській середній загальноосвітній школі Чигиринського району Черкаської області.

З 1 листопада 1998 р. по 1 листопада 2001 р. – аспірант кафедри історії України Черкаського інженерно-технологічного інституту (з вересня 2001 р. – Черкаський державний технологічний університет (ЧДТУ).

Навчаючись в аспірантурі ЧІТІ, в період з травня 1999 р. по квітень 2001 р. (відповідно до протоколу № 5/3-6 Міністерства освіти України від 28 квітня 1999 р. та постанови №2 від 29 квітня 1999 р. Президії Комітету по Державних преміях України в галузі науки і техніки) отримував стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених.

Добре знаючи сільське життя, В. Лазуренко ще в роки навчання на історичному факультеті Черкаського державного університету імені Богдана Хмельницького з усім притаманним йому запалом натхненно поринув у широкий світ так потрібних сьогодні селянознавчих досліджень. Згодом викристалізувалась і сфера його особливих наукових інтересів. 20 грудня 2001 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: “Заможне селянство України в умовах НЕПу” та присуджено науковий ступінь кандидата історичних наук зі спеціальності 07.00.01 – історія України.

З червня 2002 р. – член Черкаського регіонального відділення Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам’яток історико-архітектурної спадщини імені Олеса Гончара. З жовтня 2002 р. – член президії Чигиринської районної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців (з 2008 р. – Національна спілка краєзнавців України).

З 25 березня 2003 р. по 26 серпня 2004 р. – заступник декана Факультету економіки і управління Черкаського державного технологічного університету з виховної роботи.

28 березня 2003 р. обраний заступником голови Ради Наукового товариства істориків-аграрників (24 лютого 2006 р. переобрано на другий термін).

З травня 2003 р. – член Національної спілки журналістів України (посвідчення № 11724).

23 жовтня 2003 р. обраний заступником голови правління та членом президії Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України (16 жовтня 2008 р. переобраний на цю посаду).

17 лютого 2005 р. рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (протокол №1/58-Д) присвоєно вчене звання доцента.

Із 19 серпня 2005 р. – помічник ректора Черкаського державного технологічного університету з гуманітарної освіти та виховання.

13 вересня 2005 р. відповідно до рішення Конкурсної комісії при Черкаській обласній державній адміністрації присуджено обласну краєзнавчу премію імені Михайла Максимовича за 2005 рік за плідну роботу по дослідженню історії Чигиринщини та вагомий внесок у розвиток краєзнавства на Черкащині.

Автор першого в історії Черкащини історико-краєзнавчого регіонального навчального посібника “Історія Чигиринщини (з найдавніших часів до сьогодні)” (2004 р.). Завдяки активній громадянській позиції і сприянню науковця, посібником забезпечено всі школи та бібліотеки Чигиринського району.

Із листопада 2005 р. – член конкурсної комісії із присудження щорічної Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича.

6 червня 2006 р. нагороджений Черкаською обласною журналістською премією “Прометей”.

З 25 жовтня 2007 р. – член Українського товариства істориків науки (м. Київ).

Член авторського колективу першої в незалежній Україні Малої енциклопедії “Українське козацтво” (К., 2002 р.).

Учасник IV з’їзду Національної спілки краєзнавців України (2008 р.).

У жовтні 2008 р. нагороджений Подякою від Голови Національної спілки краєзнавців України, Героя України Петра Тимофійовича Тронька за значний внесок у дослідження історико-культурної спадщини Черкащини.

З 28 жовтня 2008 р. – член ревізійної комісії Національної спілки краєзнавців України.

З 2008 року – член експертної ради (журі) Черкаського обласного центру еколого-натуралістичної творчості “Мала академія наук” учнівської молоді з історичного краєзнавства.

У січні-березні 2008 р. очолював журі Черкаського обласного туру Всеукраїнського конкурсу читачів публічних бібліотек „Легенди рідного краю”.

У 2004 р. на Черкащині, за ініціативи краєзнавця започатковано видання серії науково-популярних книг “Бібліотека історичної пам’яті „Джерела Вічності””. Мета серії книг – сприяти вихованню дітей і молоді, сучасних українців у морально-культурному національному дусі українства.

Член редакційних колегій наступник серійних видань на теренах Черкащини: “Подвижники краєзнавства Черкащини”; “Велика Вітчизняна війна 1941 – 1945 рр. та Черкащина”; “Черкащина в контексті історії України”; “Краєзнавство Черкащини”; “Чигиринщина в історії України”.

Значну увагу приділяє поширенню знань про історію рідного краю. Постійно виступає на сторінках всеукраїнської та обласної преси, бере участь у тематичних передачах на радіо та телебаченні. У 2006 р. започаткував проведення в Чигиринському районі учнівських історико-краєзнавчих конференцій “Чигиринщина в історії України”.

Під науковим керівництвом В.М.Лазуренка молодими науковцями успішно готуються і захищаються кандидатські дисертаційні дослідження. Науковцем готується до захисту докторська дисертація на тему: “Становлення та розвиток фермерських господарств в Україні: соціально-економічний аспект (1921 – 1929 рр.).

Автор (співавтор) понад 200 друкованих робіт (монографії, навчальні підручники та посібники, статті у збірниках наукових праць, брошури, публікації у пресі). Серед видань суто історико-краєзнавчого характеру – Історія Чигиринщини (з найдавніших часів до сьогодення). Навчальний посібник. – Черкаси, 2004. – 456 с.; Земля, осяяна Богданом. Чигиринщина. Золота підкова Черкащини. – Черкаси, 2008. – 396 с.; Терези долі і науки. – Черкаси, 2004. – 256 с.; На перехресті епох. Богдан Хмельницький та його доба. – Черкаси, 2005. – 92 с. (співавтор.); Без права на забуття. Черкащина у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. – Черкаси, 2005. – 372 с. (співавтор.); Тут кожен камінь пам’ятає гетьмана. Суботів – замська резиденція гетьмана України Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2006. – 20 с.; Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Чигиринщина. Книга 3. – Черкаси, 2003. – 304 с. (співавтор.); Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Корсунщина. Книга 6. – Черкаси, 2003. – 400 с. (співавтор.); На вітрилах державності. Особливості становлення та розквіту української державності в добу Національної революції середини XVII століття: політичний та соціально-економічні аспекти. – Черкаси, 2004. – 160 с. (співавтор.); Черкаси: 1954 – 2004. – Черкаси, 2005. – 448 с. (співавтор.); Особливості становлення української державності в добу національно-демократичного відродження (1917 – 1920 рр.). – Черкаси, 2007. – 203 с. (співавтор.); Державогенез на українських землях на початку 90-х років ХХ століття. – Черкаси, 2007. – 194 с. (співавтор.).

Книги науковця знаходяться у провідних бібліотеках України, а також у бібліотеці та архіві Наукового Товариства ім. Шевченка в Сполучених Штатах Америки (м. Нью-Йорк).

Нагороджений: орденом “Козацької Слави” III ступені (ВГО “Козацтво нової України”) (2006 р.); нагрудним знаком “Почесний журналіст України” (2006 р.); двома Почесними грамотами Національної спілки журналістів України (2005 р.; 2006 р.); Подякою

Диплом Лауреата Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича В.Лазуренку вручає заступник голови Черкаської обласної державної адміністрації Микола Семенович Овчаренко. 15. 11. 2005 р. с.Богуславець Золотоніського району

Черкаського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів за активну громадську позицію та значний особистий внесок у реалізацію Програми підготовки і залучення талановитої молоді до служби в органах виконавчої влади (2007 р.); Подякою Національної спілки краєзнавців України за значний внесок у дослідження історико-культурної спадщини Черкащини (2008 р.); Подякою міського голови Черкас за активну участь у суспільному житті м. Черкаси (2008 р.); Подякою Черкаської обласної організації ветеранів за змістовну роботу по збереженню правди історії про Велику Вітчизняну війну 1941 – 1945 рр., сприяння обласній організації ветеранів у проведенні роботи по патріотичному вихованню молоді (2009 р.); відзнакою Міністерства культури і туризму України «Почесний працівник туризму України» (№198).

БОЙКО Надія Іванівна

Народилася 16 жовтня 1956 року в Інгульці Херсонської області.

Зростала у звичайній українській сім'ї. Батьки не закінчували високих шкіл, але були по-селянськи мудрими, освіченими і свідомими українцями. Батько – Іван Олексійович, колишній офіцер-фронтовик, понад 30 років свого життя віддав праці на ниві навчання та виховання дітей. Мати – Марія Іванівна, ветеран праці сільськогосподарського виробництва. Шкільні роки Надії пройшли у селі Мар'янівка Шполянського району, що на Черкащині. З радістю, а то і неприхованою гордістю, пригадуються ті місця, де пройшло дитинство. Адже сьогодні цей регіон, оповитий красою українського серпанку, визначено географічним центром України. Життєвий шлях Надії Іванівни охопив дві епохи української історії: за радянської доби – зростає на хвилі так званої “хрущовської відлиги”, вивчає та будує “розвинутий соціалізм”, в умовах незалежної України – педагогічна та наукова діяльність: життя присвячує українській історичній науці, справі підготовки професійних істориків. Кожна епоха зробила свій відбиток на її поглядах, історіософії, але не стерла морально-ціннісні орієнтири, не розмила людські якості, що передалися від батьків.

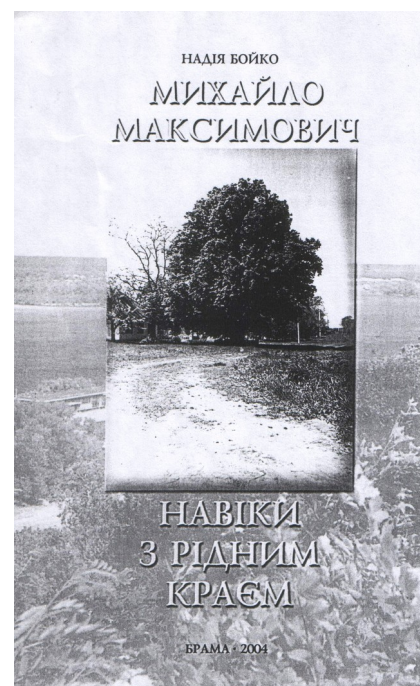
Початкову освіту Надія здобувала у Мар'янівській восьмирічці. Запорукою відмінного навчання були відповідальність та сумлінність, надзвичайна обов'язковість та ретельність у

виконанні завдань. Глибину знань неодноразово тестувала на районних олімпіадах з української мови та літератури, історії, почасти займаючи призові місця. Неабиякі здібності проявляла й у галузі природничих наук.

Після закінчення школи без вагань Надія подалася до Богуславського педагогічного училища, що на Київщині. Вибір професії був не випадковим, оскільки мав під собою генетичне підґрунтя. Власне батьківська педагогічна стежа рано прищепила інтерес до учительської діяльності. І в 1976 році Надія здобула кваліфікацію учителя початкових класів.

Однак було непереборне бажання продовжувати навчання у вищому навчальному закладі. Невідомо як би склався життєвий шлях Надії Іванівни, якби на порозі дорослого життя при виборі майбутньої професії перевагу перед гуманітарними дисциплінами все ж таки було надано природничим наукам (насамперед фізиці). Вибір було зроблено. Отриманий диплом з

відзнакою надавав можливість здобувати вищу освіту з відривом від виробництва. Близкуче витримавши вступний іспит із фахової дисципліни, Надія була зарахована студенткою історико-педагогічного факультету Київського педагогічного інституту імені О. Горького (нині Київський національний педагогічний університет імені М. Драгоманова) і в 1981 році здобула кваліфікацію вчителя історії, суспільствознавства та методиста виховної роботи.

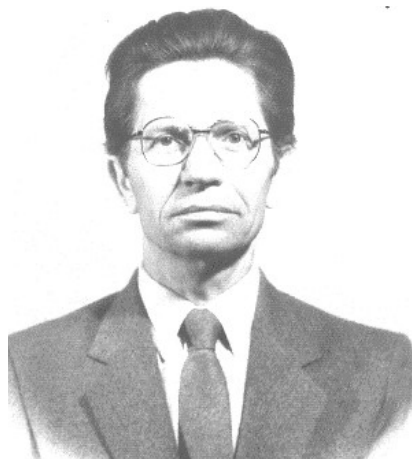
Трудові будні розпочалися на освітянській ниві у загальноосвітній школі смт Кельменці Чернівецької області. Продовжила педагогічну діяльність учителем історії у м. Ватутіне, що на Черкащині, а впродовж 1990 – 1999 рр. – у загальноосвітній школі №5 м. Черкаси.

Паралельно з діяльністю у навчально-виховній сфері Бойко Надія Іванівна проводить інтенсивну науково-пошукову роботу, хист до якої виявила ще під час навчання в інституті, беручи активну участь у студентському науковому товаристві. Пріоритетом її наукових студіювань стали проблеми національного відродження України ХІХ ст., і насамперед ті, на які було накладено дослідницьке табу за радянської доби.

У наступні роки, працюючи викладачем у Черкаському кооперативному економіко-правовому коледжі, особлива увага приділяється науково-дослідній роботі. Проте, власне, початком наукової біографії можна вважати виконання дисертаційного дослідження.

З 2002 року після захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук Бойко Надія Іванівна обіймає посаду доцента кафедри історії та етнології України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Прикметно, що водночас з підготовкою кандидатської дисертації ретельно відбирається матеріал для монографічного видання. З-поміж надрукованого – краєзнавчі статті: “Генеалогія Максимовичів-Тимківських у контексті становлення сучасного максимовичезнавства”, “Скромний слуга науки: штрихи до біографічного портрета М. Максимовича (1841 – 1850)”, “Історіографічні аспекти історичної концепції Михайла Максимовича”, “Михайло Максимович – фундатор української етнографії”, “Історико-філологічна спадщина М. Максимовича як важливий чинник духовного відродження українського народу”. А в 2001 році побачила світ написана на основі дисертаційного дослідження монографія “М.О. Максимович: Не покину, – поки згину, – мою Україну”, у якій вчений-енциклопедист представлений як дослідник історії України. Логічним завершенням дослідницького проекту про фундатора української історії мало б стати дослідження краєзнавчого доробку вченого. Власне після більш ґрунтовного вивчення історико-краєзнавчих студій дослідника, доопрацювання архівних джерел, використання фотоматеріалів у 2004 році було опубліковано наступну монографію “Михайло Максимович – навіки з рідним краєм”. Відтак, за дослідження та популяризацію наукової спадщини видатного українського вченого Бойко Надії Іванівні присуджена Черкаська обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича за 20005 рік.

ХАВРУСЬ Сергій Левкович

Народився 10 вересня 1937 року у селі Миколаївка Корсунь-Шевченківського району Черкаської області у селянській сім'ї. Сергій Левкович – публіцист, краєзнавець, композитор, фольклорист, музеєзнавець.

Освіта: Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

З 1966 року – директор музею І.С. Нечуя-Левицького у селі Стеблеві Корсунь-Шевченківського району.

У 1991 році за особливі заслуги Сергію Левковичу Хаврусу присвоєно почесне звання “Заслужений працівник культури України”.

Сергій Левкович – перший лауреат літературно-мистецької премії ім. І. Нечуя-Левицького (1993 р.), “Людина року – 98” Черкаської області (“Духовність”, Асоціація журналістів України), лауреат премії імені журналіста П. Христенка (1998 р.), переможець двох обласних конкурсів композиторів і поетів до 2000-ліття Різдва Христового і до 10-річчя незалежності України, а також пісенного конкурсу “На Чорнобиль летіли журавлі” (до

15-річчя Чорнобильської трагедії), 50 Почесних грамот і дипломів, в тому числі Міністерства культури України і СРСР.

Фольклорний хор “Стеблівські візерунки”, художнім керівником якого є Хаврусь С.Л., удостоєний звання Народного. Хор було представлено на Всесоюзній виставці досягнень народного господарства СРСР і в спецвипуску до декади української літератури та мистецтва у Російській Федерації (1969 р.).

Статті, літературні і краєзнавчі розвідки про І. Нечуя-Левицького, М. Костомарова, М. Вовчка, А. Міцкевича, П. Тичину, М. Рильського, О. Гончара та ін., написані Сергієм Левовичем, друкувались у журналах “Україна”, “Вітчизна”, “Дніпро”, “Всесвіт”, “Жовтень”, “Ранок”, “Прапор”, “Беларусь”, “Українська мова і література в школі”, “Український історичний журнал”, “Педагогічний вісник”, “Корсунський часопис”, у газетах “Літературна Україна”, “Культура і життя”, “Вісті з України”, “Літературная газета”, “Сільські вісті”, “Освіта”, “Робітничая газета”, “Вечірній Київ”, “Вільна Україна”, “Нова доба” та ін., у збірниках “Літературна панорама”, “Студії над життєписом Івана Нечуя-Левицького”, “Ми йшли до тебе, Перемоги”.

Автор 10 окремих книг, путівників, буклетів, плакатів. Серед них – “Стеблів”, “Музей І.С. Нечуя-Левицького у Стеблеві”, “Стеблівський будинок-музей І.С. Нечуя-Левицького” (укр., рос., англ., нім.), “Акварелі Катерини Кайдаш”, “Іван Нечуй-Левицький”, “Іван Нечуй-Левицький. 1838 – 1918”.

Автор оповідань, новел, гуморесок, віршів, що публікувалися у шкільній “Читанці”, в журналах “Україна”, “Барвінок”, газетах “Сільські вісті”, “Молодь Черкащини”, “Надросся”. Серед них – “Дід Руб-двадцять”, “Мелясеники до чаю”, “Варчин борщ”, “Солдатський мед”, “Юхимові випаси”, “Невеселе весілля”, “Пимон і Марина”. Переклав з російської мови повість-казку казахського письменника М. Єтекбаєва “Гострий пазур” (К., 1978 р.). Твори Сергія Хавруся ілюстрували художники Б. Богомаз, А. Фролов, А. Арупонянц та ін.

40 публікацій Сергія Левковича увійшло до “Бібліографічного покажчика” у ювілейному зібранні творів І. Нечуя-Левицького (К., 1988 р.). Всього з-під його пера вийшло близько 100 журнальних і понад 500 газетних публікацій. На основі репертуару народного фольклорного хору “Стеблівські візерунки” створені передачі “Слово – пісня”, “Перлини душі народної” (Українське телебачення). Хор відкривав великий святковий концерт майстрів мистецтв України, присвячений 150-річчю з дня народження І. Нечуя-Левицького (Київ), а також перше і друге фольклорно-етнографічні свята “З глибин народних” (Черкаси).

Учасник республіканської наради збирачів фольклору (1987 р.).

Скомпонував музику до 100 пісень

народного характеру: “Над Дніпровою сагою”, “Сидить кобзар на розпутті”, “Оце і вся моя дума”, “Рости, рости, моя пташко” (сл. Т. Шевченка), “Пісня України”, “Лебедина пісня”, “Ходім туди, де нічка ніжна” (сл. О. Олесь), “Україно! Ти для мене диво” (сл. В. Симоненка), “Думи про Батьківщину”, “Над Бугом”, “Віхола” (сл. О. Гончара), “Краю мій зелений” (сл. М. Стельмаха), “Рось” (сл. О. Матійка), “Рідна мамо моя” (сл. М. Щербака) та інші. На власні вірші: “Впала Зірка Полин”, “Неспалима купина”, “Серце України”, “Бути українцем – Божий дар”, “Слава Кобзаря”, “Славний наш Нечую”, “Їхав степом козаченько” та ін. Пісні увійшли до збірок “Берегиня села”, “У вінок Кобзарю”, до 185-річчя дня народження Тараса Шевченка, опубліковані в періодиці, виконуються аматорськими колективами. Друкував світлини у виданнях творів Нечуя-Левицького, на обкладинках і сторінках журналів “Україна”, “Рідна природа”, які були удостоєні премій та дипломів.

Розробив наукові концепції відновлення і створення експозицій Стеблівського літературно-меморіального музею І. С. Нечуя-Левицького, Квітчанського меморіального музею К. Г. Стеценка, Кліщенського літературно-меморіального музею М. П. Старицького.

Сергій Левкович – ініціатор відкриття пам’ятників І Нечуєві-Левицькому в Стеблеві і Богуславі, вшанування Адама Міцкевича в селищі над Россю, перепоховання праху та перевезення архіву провідного балетмейстера з української діаспори В. Авраменка на батьківщину.

У 2006 році став Лауреатом Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича.

КППА **Борис Олександрович**

Народився 30 квітня 1927 року в місті Златополь. Закінчив 10 класів Канівської середньої школи Абатського району Омської області в 1943 році.

Закінчив історичний факультет Полтавського педагогічного інституту в 1960 році.

Почав трудову діяльність в 1952 році в Мельниківській середній школі Чернобаївського району вчителем фізкультури та історії. З 1956 року працює в Крутьківській восьмирічній школі вчителем історії, з 1976 року – директор школи. Вийшов на пенсію в 1987 році.

В 1956 році розпочав створення Музею історії села Крутьок, який мав чотири зали з кількістю експонатів понад дві тисячі. В цьому ж році музей

прийняв перших відвідувачів. В 1990 році музей зі школи було перенесено в окреме приміщення (166 кв. м).

Нагороджений: знаком "Відмінник народної освіти УРСР", орденом "За мужність" III ступеня, медалями "За Победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941 – 1945 гг.", "20, 30, 40, 50 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941 – 1945 гг.", "30 лет Советской Армии и Флота", "50, 60, 70 лет Вооруженных Сил СССР", "Жукова", "Захисник Вітчизни", "Ветеран труда".

Автор історико-краєзнавчої книги "Рідне село. Історія села Крутьки Чорнобаївського району Черкаської області" (2003 р.). Книга була написана до 50-річчя утворення Черкаської області.

За вищезгадану книгу у 2006 році Борис Олександрович став Лауреатом Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича.

ПРИЛШКО Марія Василівна

Народилася 23 травня 1937 року в селі Малі Канівці Чорнобаївського району Черкаської області.

Її дитинство було обпалене війною та повоєнним лихоліттям. Після закінчення Малоканівецької 7-річної школи здобула спеціальність вчителя молодших класів у

Золотоніському педагогічному технікумі.

У 1955 році розпочала педагогічну діяльність спочатку у Великобурімській, потім у Великоканівецькій середній школі Чорнобаївського району.

У 1962 році закінчила Київський державний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю історія.

Ще навчаючись в університеті захопилася краєзнавством. По закінченні університету працювала вчителем, завучем, директором Малоканівецької 7-річної (згодом 8-річної) школи, інспектором Чорнобаївського відділу народної освіти, відповідальним секретарем районної організації товариства "Знання", директором Красенівської середньої школи, близько 20 років очолювала партійну організацію ордена Леніна радгоспу ім. Комінтерну.

У 1990 році повернулася до педагогічної діяльності і до вересня 2007 року працювала вчителем історії та правознавства Красенівської середньої школи.

З липня 2007 року очолює товариство "Краєзнавець Чорнобаївщини".

Старший вчитель. Нагороджена знаком "Відмінник народної освіти України".

Автор нарисів про с.м.т. Чорнобай в "Історії міст і сіл України. Черкаська область" (1972 р.), нарисів "Чорнобай – 350" (2006 р.), багатьох публікацій у місцевій пресі.

З ініціативи Марії Василівни створено музей історії села Комінтерн, розгорнута широка дослідницька робота по вивченню життєвого шляху 6-разового чемпіона світу, уродженця с. Красенівки Івана Максимовича Піддубного та його великого роду. Вінцем цієї роботи став вихід у світ у 2006 році історико-документального дослідження "Іван Піддубний – сила України" та широкого родинного дерева "Піддубних роду – немає переводу" (2007 р.), в якому досліджено 11 поколінь і 3000 осіб (експонується у народному історико-краєзнавчому музеї ім. І.М. Піддубного у с. Красенівка).

Лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії Михайла Максимовича за 2007 рік.

Нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора (1977 р.), медаллю "За трудову відзнаку" (1970 р.), Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України в 1997 році, Черкаської обласної ради народних депутатів (2007 р.), Центральної ради фізкультурно-спортивного товариства "Колос" АПК України (2006 р.), Грамотою Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації (2005 р.) та багатьма іншими відзнаками.

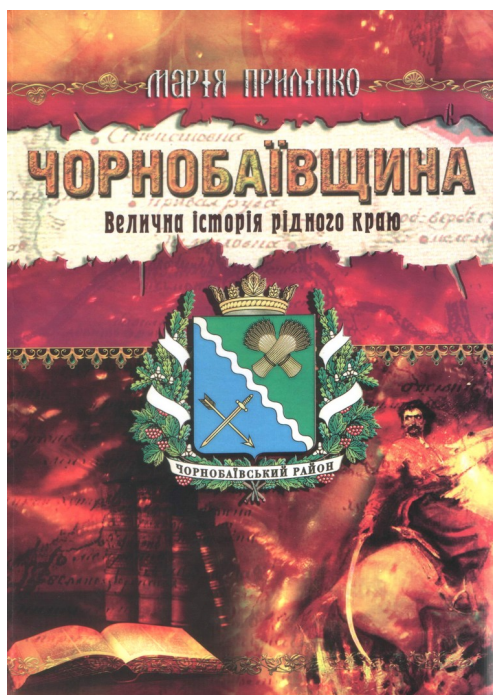
Делегат VIII з'їзду республіканського товариства "Знання" та учасник VIII з'їзду спілки письменників України (1981 р.).

У 2008 році Марія Василівна Приліпко випустила в світ унікальну історико-краєзнавчу книгу "Чорнобаївщина. Велична історія рідного краю".

На установчій конференції Чорнобаївської районної організації Національної спілки краєзнавців України 6 травня 2009 року Марію Василівну Приліпко обрано головою правління організації.

Голова Черкаської обласної ради
Володимир Анатолійович Гресь вручає диплом
Лауреата обласної краєзнавчої премії імені
Михайла Максимовича Марії Василівні Приліпко

МЕЛЬНИЧЕНКО Василь Миколайович

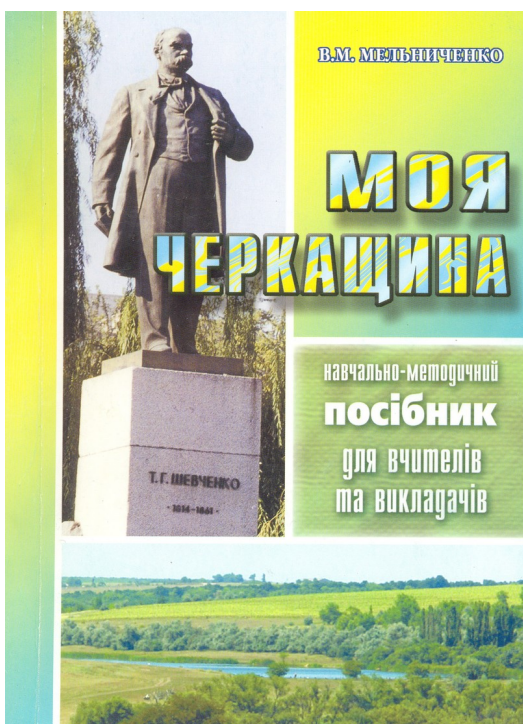
Народився 1 січня 1949 року у селі Мурзинці Звенигородського району, дитинство і шкільні роки пройшли у Звенигородці.

З дитинства відзначався допитливістю і різнобічністю своїх уподобань. Навчаючись в школі, проявляв здібності у вивченні предметів гуманітарного циклу. У 1964 році став переможцем першої обласної олімпіади з географії і учасником республіканської. Це, напевне, й визначило подальший вибір професії – у 1966 році він вступив і у 1971 році закінчив географічний факультет Петропавловського (Казахстан) державного педагогічного інституту.

Трудову діяльність розпочав на освітянській ниві, працюючи вчителем сільської школи у Кокчетавській області. Потім була служба в армії у Поволзькому військовому окрузі.

У 1973 році після звільнення в запас повернувся на Черкащину і працював вчителем Катеринопільської середньої школи № 1. Зарекомендував себе умілим педагогом та активним учасником громадського життя і вже наступного року молодь району обрала його секретарем райкому комсомолу. Згодом – робота завідувачем відділу обкому комсомолу, участь в організації багатьох молодіжних заходів. Зокрема, в 1977 році очолював першу закордонну поїздку ансамблю „Черкащанка” Черкаського педінституту до Німецької Демократичної Республіки, наступного року – на фестиваль молоді і студентів до Кишинева.

З 1978 року – В.М. Мельниченко на партійній роботі – інструктор обкому, другий секретар Кам'янського райкому, заступник завідувача відділу

обкому партії. Обирався депутатом Кам'янської районної ради. В коло службових обов'язків входили питання культури і освіти. Брав безпосередню участь у будівництві нового приміщення обласного краєзнавчого музею та формуванні його експозиції, започаткуванні Всесоюзного (а згодом – міжнародного) літературно-мистецького Шевченківського свята „В сім'ї вольній, новій”. Значну увагу приділяв зміцненню матеріально-технічної бази та забезпеченню кадрами закладів культури і освіти.

Одночасно брав участь у науковій роботі, розкриваючи у своїх публікаціях проблеми формування нового мислення та історичної свідомості учнівської і

студентської молоді, зміцнення малокомплектних шкіл як складової відродження села.

Скрізь, де б не працював Василь Миколайович, він проявляв інтерес до минулого і сучасного рідного краю. І не випадково, що саме він у грудні 1989 року був одним із ініціаторів проведення установчої конференції обласного краєзнавчого товариства, яке після утворення у 1990 році Всеукраїнської спілки краєзнавців (нині Національна спілка краєзнавців України) стало її обласною організацією. З 1989 року він – член правління, з 1996 року заступник голови, а з 2001 року – голова обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

Впродовж 1991 – 1993 років працював в пресі та на телебаченні, помічником голови Черкаського міськвиконкому.

З вересня 1993 року В.М. Мельниченко – в Черкаському педагогічному інституті – асистент кафедри історії, а з 1994 року – аспірант кафедри історії України. Обравши тему економічних зв'язків між Лівобережною і Правобережною Україною у другій половині XVII століття, він опрацював значний масив джерел та наукової літератури і у 1998 році захистив кандидатську дисертацію в Інституті історії України НАН України.

У 1997 – 1999 роках працював заступником декана історичного факультету, в 2000 – 2002 роках виконував обов'язки завідувача кафедри історії України. У 2002 – 2004 роках – декан економічного факультету Черкаського банківського інституту і одночасно доцент кафедри історії України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. З утворенням у 2006 році кафедри історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін, професор цієї кафедри.

У 2007 році В.М. Мельниченко обраний деканом історико-філософського факультету, а у листопаді 2008 року – директором утвореного на базі факультету науково-навчального інституту історії і філософії. З 2007 року очолює кафедру історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін.

Коло наукових інтересів – історична географія, економічна та регіональна історія. Автор понад 100 наукових публікацій, навчальних посібників „Історичне краєзнавство”, „Історична географія”, „Моя Черкащина”. Керівник авторського колективу книги „Мандри Україною. Золота підкова Черкащини”, автор краєзнавчого календаря „Спадщина”, посібника „Моя Черкащина”, співавтор книг „Шевченко і Черкаси”, „Пам'ятки Черкас”, про Черкаський академічний заслужений український народний хор, обласний краєзнавчий музей та інших видань, член авторського колективу наукового видання „Енциклопедія українського козацтва”.

Брав участь в організації та проведенні на базі університету багатьох міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференцій. Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальностей „Історія України” та „Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни”.

Бере активну участь у громадському житті університету та області. У 1993 – 2000 рр. редагував газету „Черкаський педагогічний” („Черкаський

університет”), у 1997 році брав участь у заснуванні фахового видання „Вісник Черкаського університету” та був його відповідальним секретарем.

Член Національної спілки журналістів України.

Делегат II – IV з’їздів Національної спілки краєзнавців України. Досвід Черкаської організації у 2006 році був схвалений і рекомендований обласним організаціям України.

Брав участь у розробці Державної програми „Золота підкова Черкащини” на 2006 – 2009 рр.

Значну увагу приділяє поширенню знань про історію рідного краю. Постійно виступає на сторінках обласної преси, бере участь у тематичних передачах радіо і телебачення. На громадських засадах редагує започаткований в 1990 році науково-популярний журнал “Краєзнавство Черкащини”, в якому висвітлюються різні аспекти місцевої історії, порушуються актуальні проблеми патріотичного виховання і формування національної свідомості громадян, збереження історико-культурної спадщини краю. За його ініціативою започатковано проведення обласних науково-краєзнавчих конференцій “Черкащина в контексті історії України”, збірники матеріалів яких видаються під його редакцією. Очолює конкурсну комісію з присудження обласної краєзнавчої премії імені Максимовича. Голова ради з питань культури і духовності при облдержадміністрації.

**Заступник Голови Верховної Ради України Микола Володимирович Томенко та голова Черкаської обласної ради Володимир Анатолійович Гресь в колі лауреатів Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича 2007 року.
с.Богуславець Золотоніського району. Вересень 2007 р.**

Приділяє увагу роботі з молодими науковцями та обдарованою учнівською молоддю. Був науковим керівником двох успішно захищених дисертаційних досліджень. Наукові роботи учнів шкіл Черкаської області з історичного краєзнавства під його керівництвом неодноразово були переможцями обласних і призерами Всеукраїнських конкурсів МАН України. Тісно співпрацює з обласним інститутом післядипломної освіти педагогічних працівників – впродовж багатьох років виступає з лекціями перед учителями, бере участь у роботі вченої ради інституту.

Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, знаком “Відмінник освіти України”, Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України, Черкаської обласної державної адміністрації, Національної спілки краєзнавців України, почесною грамотою Черкаської обласної державної адміністрації і обласної ради “За особливі заслуги перед Черкащиною”.

Лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича за 2007 рік.

ЖАДЬКО **Віктор Олексійович**

Народився 16 лютого 1952 р. в с. Іваньки Маньківського району Черкаської області в родині коваля.

Професор (2004 р.), доктор філософських наук (2007 р.). Академік Академії наук вищої освіти України з 2008 р.

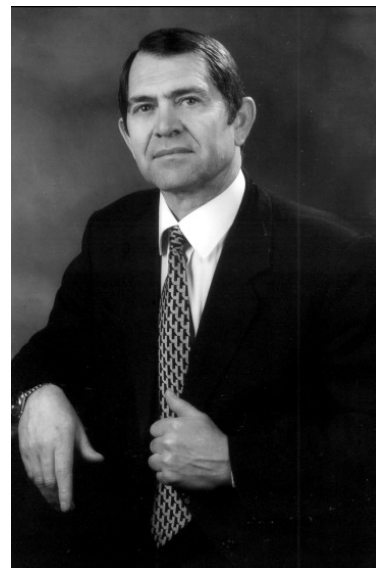
Завідувач кафедри журналістики і редакційно-видавничої діяльності Національного педуніверситету імені М.П. Драгоманова.

Член Національної спілки журналістів України з 1978 року. Член Національної спілки письменників України з 2000 року.

Має вищу освіту. У 1976 році закінчив Миколаївський педагогічний інститут (відразу по закінченні працював директором середньої школи). У 1981 році закінчив Академію суспільних наук.

Працював на партійній роботі в Миколаївській молодіжній газеті “Ленінське плем’я” (1975 – 1979 рр.), редактором Жовтневої районної газети “Прапор Жовтня” (1979 – 1981 рр.), редактором журналу “Україна” (1984 – 1991 рр.)

Очолював кафедри у Центральному інституті підвищення кваліфікації вчителів (1983 – 1984 рр.), Інституті журналістики та Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (1991 – 1999 рр.), Міжнародному

університеті фінансів (1999 – 2003 рр.). Головний редактор газети „Київський ринок”, шефредактор журналу податкової адміністрації України “Департамент” та молодіжних студентських газет – “Памолодь” і “Ренесанс”. За наукові праці з проблем духовності занесений до Всесоюзної енциклопедії “Етика” (1987 р.). “Освітянин року – 2005”.

Автор близько ста п’ятдесяти наукових праць та публікацій у наукових вісниках, журналах, газетах як в Україні, так і за кордоном. Упорядкував і випустив у світ першу і єдину в Україні українсько-російську “Малу енциклопедію з податків”, навчальний посібник, рекомендований Міністерством освіти і науки України “Основи журналістики та редакційно-видавничої справа” та монографію “Історична пам’ять у системі духовного світу особистості” (2008 р.).

Випустив у світ наступні художньо-документальні книжки: “Передай вогонь синам” (1983 р.); “Де стежку торували партизани” (1985 р.); “Материзна” (2000 р.); “Благословенне святим Миколаєм” (2001 р.); “А степ як море”; “Восставшие против императора”; “Узбереги Божої ріки” (2003 р.); “Грек з душею українця” (2003 р.); “Байковий некрополь” (2004 р.); “Український некрополь” (2005 р.); “Сміливий Олексійко” (2005 р.); “У пам’яті Києва: столичний некрополь письменників” (2006 р.) і “Маньківщина. Не забуваймо рідного порогу” (2006 р.); “Микола Аркас: у 2-томах” (2007 р.), “Некрополь на Байковій горі” (2008 р.).

Лауреат літературних премій: імені М. Аркаса (2002 р.), Міжнародної імені Д. Нитченка (2005 р.), імені І.Огієнка (2007 р.).

З 2008 року Віктор Олексійович Жадько – Лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича.

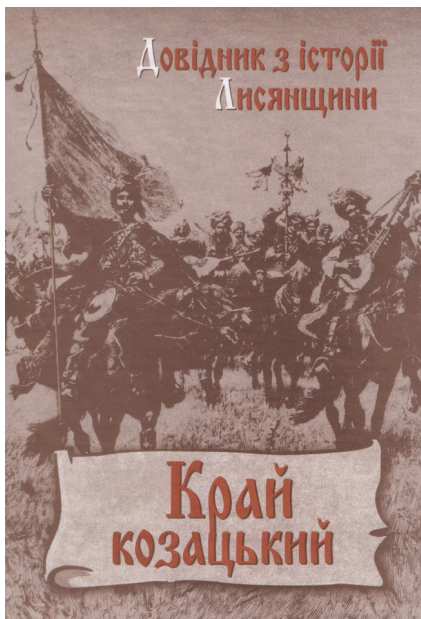
Виступ Віктора Олексійовича Жадька під час урочистих заходів з нагоди вручення Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича.

2008 р. м. Золотоноша

АВТОРСЬКІ КОЛЕКТИВИ – ЛАУРЕАТИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ МИХАЙЛА МАКСИМОВИЧА

У 2005 році у “Положення про Черкаську обласну краєзнавчу премію імені Михайла Максимовича” рішенням сесії Черкаської обласної ради від 28.10.2005 р. № 24-7/IV внесено зміни, згідно яких, починаючи з 2006 року премія щорічно присуджується у двох номінаціях – окремим авторам та авторським колективам краєзнавчих видань.

2006 рік

Край козацький. Довідник з історії Лисянщини. – К.: Наукова думка, 2004. – 408 с.

Довідник рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України (протокол № 8 від 30 вересня 2003 р.).

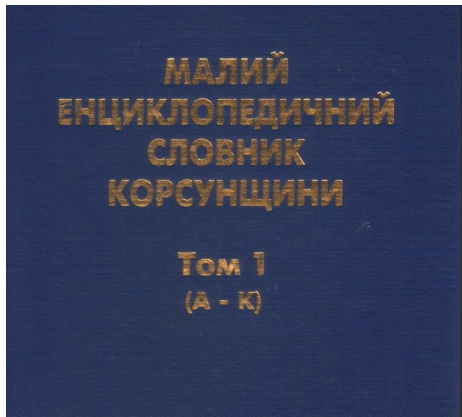
Видання книги здійснено згідно проектів Лисянської районної організації “Витоки” Всеукраїнської спілки краєзнавців, що увійшли до “Програми розвитку краєзнавства на Лисянщині Черкаської області на період до 2010 року”, затвердженої на 6-й сесії Лисянської районної ради

Черкаської області 19 березня 2003 р. (рішення № 6 – 4).

Авторський колектив:

В. Щербатюк (керівник авторського колективу), О. Беззубець, К. Безрідна, О. Березовський, М. Бушин, О. Вайшіс, О. Вдовиченко, О. Гуржій, М. Демчук, В. Діженко, М. Котенко, М. Лубко, Р. Павленко, В. Сабадин, М. Селіверстов, Т. Чухліб.

У колективному дослідженні йдеться про історію Лисянщини — козацького краю Правобережної України. Особливу увагу автори зосередили на минувшині населених пунктів регіону, подіях XV – XVII ст., Гайдамаччини, національно-визвольних змагань 1917 – 1921 рр, біографіях найбільш відомих людей Лисянщини. В основу дослідження покладені матеріали архівів України, Росії, Польщі, археологічні знахідки, спеціальна література, перекази, тощо. Текст видання викладено в енциклопедичному стилі, статті розміщено за українською абеткою. Книга є другим виданням серії досліджень з мікрорегіональної історії України (“Історія регіонів України”).

Малий енциклопедичний словник Корсунщини. Том 1 (А – К). – Корсунь-Шевченківський, 2003. – 196 с.

Редакційна колегія першого тому:

П.Я.Степенькіна, Т.Л.Бондаренко,
А.Г.Ніколенко, Л.Г.Овсієнко, П.Л.Стецик.

Автори статей першого тому:

А.І.Бахмут, Г.І.Давиденко, Л.М.Заболотня,
С.В.Коваленко, К.І.Колесникова, Л.І.Кочегура,

А.Г.Ніколенко, Л.Г.Овсієнко, Т.Ю.Полякова, С.Ю.Степенькін, П.Л.Стецик,
С.Л.Хаврусь.

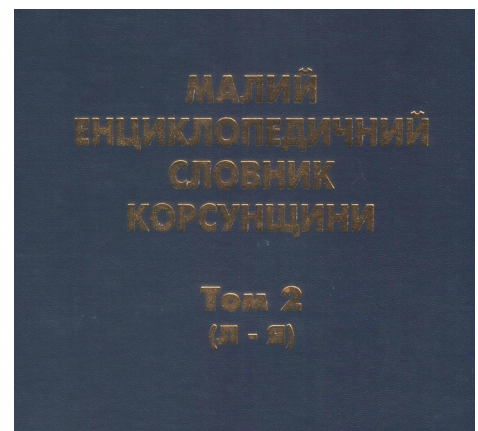
Малий енциклопедичний словник Корсунщини. Том 2 (Л – Я). – Корсунь-Шевченківський, 2004. – 336 с.

Редакційна колегія другого тому:

П.Я.Степенькіна, Т.Л.Бондаренко,
А.Г.Ніколенко, Л.Г.Овсієнко, А.О.Хоєцька.

Автори статей другого тому:

А.І.Бахмут, Г.І.Давиденко, Н.В.Дяченко, С.І.Житомирська,
Л.М.Заболотня, С.В.Коваленко, О.В.Ковтун,
К.І.Колесникова, Л.І.Кочегура, А.Г.Ніколенко, Л.Г.Овсієнко, Н.І.Павліченко,
Т.Ю.Полякова, О.В.Райкова, С.Ю.Степенькін, П.Я.Степенькіна, С.Л.Хаврусь,
О.М.Харченко, Г.К.Швидько.

“Малий енциклопедичний словник Корсунщини” – це перша спроба науковців Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника на основі відомих джерел і літератури дослідити історію Корсунщини. Статті, вміщені до Словника, присвячені важливим подіям, персоналіям, окремим підприємствам, закладам освіти, культури, медицини, географічним назвам. Статті розміщено за абеткою.

У процесі роботи над Словником автори і редакційна колегія мали за мету встановити достовірні біографічні дані осіб, чий прізвища внесені до переліку статей; місце і роль Корсунщини в політичному, економічному, соціальному і духовному житті України; основні етапи становлення та розвитку підприємств, закладів освіти, медицини, культури; окремі географічні дані, що пов'язані з Корсунщиною. До статей персоналій вміщено прізвища уродженців Корсунщини або тих, хто жив на її території і відігравав важливу роль у державотворчих і політичних процесах України, а також зробив вагомий внесок у розвиток економіки, культури, освіти та медицини краю.

2007 рік

Діденко О.П., Стефанович В.А., Черномаз Б.Д. Збірник археологічних пам'яток Уманщини. Том 1. – Умань: Уманське видавничо-поліграфічне підприємство, 2006. – 344 с.

Книгу рекомендовано до друку Вченою радою Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини (протокол № 14 від 10 липня 2006 р.).

У збірнику зібрано всю доступну інформацію про археологічні знахідки на території Уманщини до 1968 р.

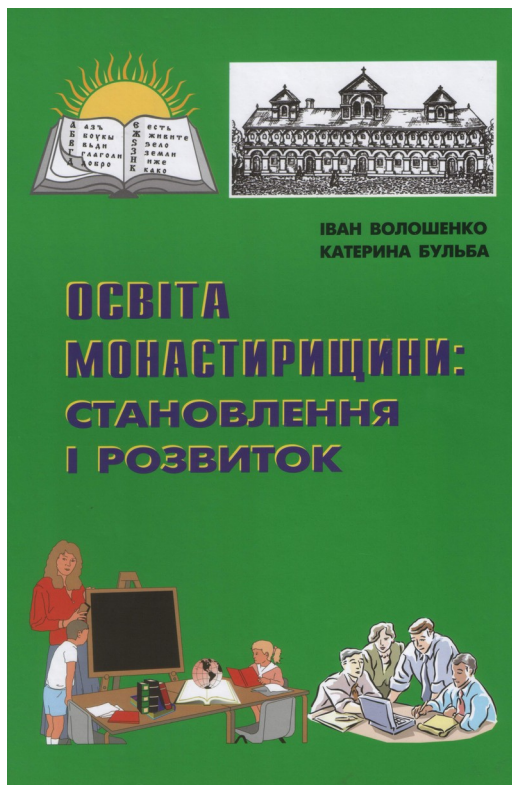
Представлено дані про обставини виявлення знахідок, назви предметів і знарядь, а також про те, де і в яких умовах вони зберігалися у 1968 році.

Із тексту видання можна дістати багато знань про наших предків, які жили декілька тисячоліть тому на території Уманщини, дізнатися про особливості їхньої культури і побуту.

Голова Черкаської обласної ради
Володимир Анатолійович Гресь вручає диплом Лауреата Черкаської
обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича одному
з авторів книги “Збірник археологічних пам'яток Уманщини”
Богдану Даниловичу Черномазу

2008 рік

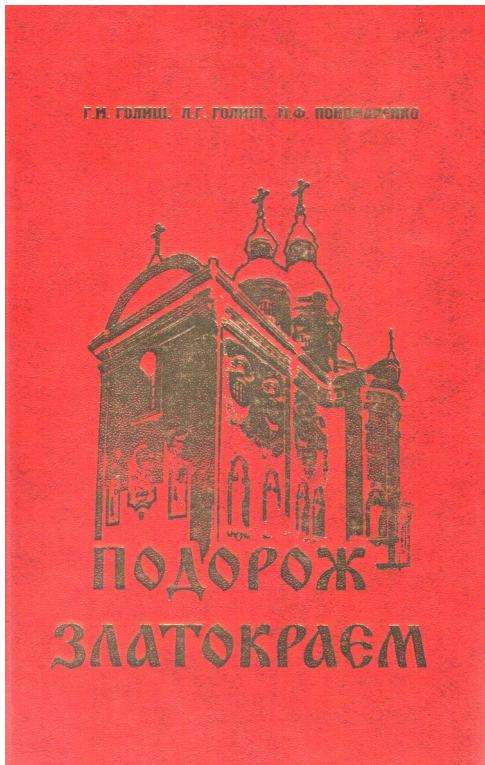
Волошенко І.І., Бульба К.Г. Освіта Монастирищини: становлення і розвиток. – Монастирище: комунальне видавничо-поліграфічне підприємство “Мрія”, 2007. – 400 с.

Видання присвячене висвітленню історії становлення та розвитку освіти на Монастирищині.

Голова Черкаської обласної організації НСКУ
Василь Миколайович Мельниченко вручає диплом
Лауреата Черкаської обласної красназавчої премії імені Михайла Максимовича
за 2008 рік співавтору книги “Освіта Монастирищини: становлення і розвиток”
Бульбі Катерині Григорівні

Голиш Г.М., Голиш Л.Г., Пономаренко М.Ф. Подорож Златокраєм. Нарис з історії та сьогодення Золотоніського району. – Черкаси: “Вертикаль”, 2008. – 572 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (протокол №2 від 11 вересня 2007 р.).

На основі архівних матеріалів, опублікованих документів, стародруків, речових пам'яток, спогадів та усних джерел подано нарис історії та сьогодення Золотоніщини, усіх її населених пунктів. У книзі міститься також довідкова інформація про поселення, які з різних причин зникли з карти Золотоніського району.

Книга присвячена 85-річчю Золотоніського району.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бушин М.І., Бойко А.О., Волошенко І.І.* Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Монастирищина. – Черкаси: „Черкаський ЦНТЕІ”, 2005. – 544 с.
2. *Бушин М.І., Ілляшенко Ю.Ю.* Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Золотоніщина. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2003. – 336 с.
3. *Бушин М. І., Лазуренко В. М., Мащенко І.Ю., Стрижак Є.М.* Черкаси: 1954 – 2004. – Черкаси: “Черкаський ЦНТЕІ”, 2005. – 448 с.
4. *Визначено лауреатів премії імені Максимовича // Прес-Центр.* – 2005. – 23 листопада. – № 15 (15). – С. 27.
5. *Вовкотруб Ю.М., Стрижак Є.М.* Призваний історією, покликаний майбутнім. Валентин Лазуренко: науковець, історик, краєзнавець, людина. Біобібліографічний довідник. – Черкаси: “Вертикаль”, видавець ПП Кандич С.Г., 2006. – 144 с.
6. *Волошенко І.І.* Нариси з історії поселень Монастирищенського району Черкаської області. – Монастирище: КВПП “Мрія”, 2003. – 464 с.
7. *Волошенко І.І., Бульба К.Г.* Освіта Монастирищини: становлення і розвиток. – Монастирище: комунальне видавничо-поліграфічне підприємство “Мрія”, 2007. – 400 с.
8. *Голиш Г.М., Голиш Л.Г., Пономаренко М.Ф.* Подорож Златокраєм. Нарис з історії та сьогодення Золотоніського району. – Черкаси: “Вертикаль”, 2008. – 572 с.
9. *Діденко О.П., Стефанович В.А., Чорномаз Б.Д.* Збірник археологічних пам'яток Уманщини. Том 1. – Умань: Уманське видавничо-поліграфічне підприємство, 2006. – 344 с.
10. *Жадько В.О.* Маньківщина. Не забуваймо рідного порогу. Науково-краєзнавчий, фотоілюстративний довідник. – К.: Видавець СПД Жадько В.О., 2006. – 352 с.
11. *Журналісти Черкащини (1954 – 2004):* Бібліографічний довідник. – Черкаси: Брама, 2003. – 256 с.
12. *Китова С.А.* Полотняний літопис України. Семантика орнаменту українського рушника. – Черкаси: Брама, 2003. – 224 с.
13. *Китова С.А.* Християнська суть українського весілля. – Черкаси: Брама – Україна, 2008. – 328 с.
14. *Кіппа Б.О.* Рідне село. Історія села Крутьки Чорнобаївського району Черкаської області. – Черкаси: Інлес, 2003. – 168 с.
15. *Краєзнавство Черкащини.* Науково-популярне видання Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців. – №8. – Черкаси: “Ваш Дім”, 2005. – 228 с.
16. *Краєзнавці України (сучасні дослідники рідного краю).* Довідник. Том 1. – Київ – Кам’янець-Подільський, 2003. – 272 с.
17. *Край козацький.* Довідник з історії Лисянщини. – К.: Наукова думка, 2004. – 408 с.

18. *Лазуренко В. М.* Земля, осяяна Богданом. Чигиринщина. Золота підкова Черкащини. – Черкаси: ПП Гордієнко Є.І., 2008. – 396 с.
19. *Лазуренко В.М.* Історія Чигиринщини (з найдавніших часів до сьогодення). Навчальний посібник. – Черкаси: “Ваш Дім”, 2004. – 456 с.
20. *Лазуренко В. М.* Куркуль чи господар? Селянська економіка як соціальна категорія. – Черкаси: “Ваш Дім”, 2005. – 220 с. (монографія).
21. *Лазуренко В. М., Лазуренко Ю. М.* На перехресті епох. Богдан Хмельницький та його доба. – Черкаси: “Ваш Дім”, 2005. – 92 с.
22. *Лауреатами* обласної премії ім. Максимовича стали аж два краєзнавці // Нова Доба. – 2005. – 20 вересня. – № 74 (694). – С. 2.
23. *Люди наші* – гордість наша // Чигиринські вісті. – 2005. – 2 березня. – С. 3.
24. *Малий* енциклопедичний словник Корсунщини. Том 1 (А – К). – Корсунь-Шевченківський, 2003. – 196 с.
25. *Малий* енциклопедичний словник Корсунщини. Том 2 (Л – Я). – Корсунь-Шевченківський, 2004. – 336 с.
26. *Маринівський Ю.Ю.* Черкаська минувшина – 2001. Документи і матеріали з історії Черкащини. – Черкаси: “Відлуння-Плюс”, 2001. – 216 с.
27. *Мельниченко В.М.* Історичне краєзнавство на Черкащині: минуле і сучасність // Педагогічний вісник. – 2002. – № 1/2. – С. 82 – 84.
28. *Мельниченко В.М.* Моя Черкащина. Навчально-методичний посібник для вчителів та викладачів навчальних закладів усіх типів. – Черкаси: „Вертикаль”, видавець ПП Кандич С.Г., 2006. – 232 с.
29. *Мициківська левада.* Творчість однієї родини. – К.: КВІЦ, 2006. – 390 с.
30. *Неспокій серця.* Збірник статей і матеріалів / Упоряд. Т.А. Клименко, В.М.Мельниченко. До 85-річчя від дня народження М. Ф. Пономаренка. Серія “Подвижники краєзнавства Черкащини”. – Черкаси: “Вертикаль”, видавець ПП Кандич С. Г., 2005. – 104 с.
31. *Поліщук В.Т.* Вінок лавровий, вінок терновий. Репресовані письменники Черкащини. Статті, нариси. – Черкаси, 2000. – 128 с.
32. *Поліщук В.Т., Поліщук М.П.* Черкащина літературна. – Черкаси, 2001. – 188 с.
33. *Пономаренко М.Ф.* Краєзнавці Черкащини. Біо-бібліографічний словник. – Золотоноша, 2003. – 100 с.
34. *Приліпко М.В.* Чорнобаївщина. Велична історія рідного краю. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2008. – 538 с.
35. *Соса П.П., Березняк Г.І., Мельниченко В.М.* Черкаси. – Черкаси: Облредвидав „Сіяч”, 1998. – 112 с.
36. *Страшевич В.Б.* З любов'ю до рідного слова і рідного краю // Краєзнавство Черкащини. Збірник. № 8. – Черкаси: “Ваш Дім”, 2005. – С. 181 – 184.
37. *Страшевич В.Б.* Його надихала Супійщина // Неспокій серця. До 85-річчя від дня народження М. Ф. Пономаренка. Серія “Подвижники

- краєзнавства Черкащини”. – Черкаси: “Вертикаль” ПП Кандич С. Г., 2005. – С. 60 – 68.
38. *Страшевич В.Б.* Шляхами смілянського футболу. Історико-краєзнавчий нарис. – Сміла: Блискавиця, 2008. – 200 с.
39. *Хаврус С.Л.* На екрані твори Нечуя Левицького та його Стеблів. – Черкаси: “Кур’єр”, 2006. – 56 с.
40. *IV з’їзд Національної спілки краєзнавців України (28 жовтня 2008 р.).* Матеріали та документи. – Кам’янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2009. – 232 с.
41. *Шамрай О.Г.* Їхній подвиг житиме у віках. Книга перша. – Черкаси, 2000. – 464 с.
42. *Щербатюк В.М.* Історія регіонів України: Лисянщина. – К.: Логос, 2002. – 428 с.
43. *Югов В.* До слова і примирення. Нові дослідження письменника Віктора Жадька // *Голос України.* – 2004. – 25 листопада.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Сучасний краєзнавчий рух на Черкащині.....	4
Максимович Михайло Олександрович (1804 – 1873).....	12
Черкаська обласна краєзнавча премія імені Михайла Максимовича.....	15
Літописці рідного краю. Автори краєзнавчих праць – лауреати Черкаської обласної премії імені Михайла Максимовича.....	17
Пономаренко Михайло Федорович.....	18
Соса Павло Петрович.....	19
Мицик Вадим Федорович.....	21
Поліщук Володимир Трохимович.....	22
Мариновський Юрій Юхимович.....	24
Страшевич Василь Борисович.....	24
Непийвода Фаїна Адамівна.....	25
Волощенко Іван Іванович.....	26
Щербатюк Володимир Михайлович.....	28
Шамрай Олександр Григорович.....	29
Китова Світлана Андріївна.....	31
Лазуренко Валентин Миколайович.....	31
Бойко Надія Іванівна.....	35

Хаврусь Сергій Левкович.....	37
Кіппа Борис Олександрович.....	39
Приліпко Марія Василівна.....	40
Мельниченко Василь Миколайович.....	42
Жадько Віктор Олексійович.....	45
Авторські колективи – лауреати Черкаської обласної красзнавчої премії імені Михайла Максимовича.....	47
Використана література.....	52

ДЛЯ ПОТАТОК:

Науково-довідкове видання

**Валентин Миколайович
ЛАЗУРЕНКО**

МИХАЙЛОМ ОСВЯЧЕНІ

*Лауреати Черкаської обласної краєзнавчої
премії імені Михайла Максимовича*

Технічний редактор

Сергій Кандич

Літературний редактор

Світлана Кандич

*Комп'ютерний набір,
складання*

Юрій Лазуренко

Оригінал-макет

Сергій Кандич

Здано до набору 29.08.2009. Підписано до друку 13.09.2009.

Формат 60×84/16. Папір офс. Друк офсет.

Гарнітура Times New Roman Сур.

Умовн. друк. арк. 3,49. Обл. вид. арк.3,54. Вид. №101.

Наклад 300 прим.

"Вертикаль"

Видавець і виготівник ПП Кандич С. Г.

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК №1335 від 23. 04. 2003 р.*

18000, м. Черкаси, вул. Фрунзе, 1

тел.: 8 (0472) 38-24-93